

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring, lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare och lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om olycksfallsförsäkring, lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare och lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner skall kompletteras med bestämmelser om preskription av fordringar, eftersom lagen om preskription av skulder som träder i kraft vid ingången av år 2004 inte gäller socialförsäkringsförmåner, skatter, offentliga avgifter eller andra fordringar som kan drivas in i ut-sökningsväg utan dom eller beslut.

Till lagarna fogas preskriptionsbestämmelser gällande fastställande och uppbörd av försäkringspremier, återbäring av försäkringspremier som betalats till ett för stort belopp samt återkrav av ersättningar som utbetalats utan grund.

Försäkringsanstalten skall debitera en försäkringspremie senast inom fem år från det att premien förfallit till betalning eller från det tidsfrist som angetts för fastställandet av premien och uppbära premien inom fem år från att premien fastställts. Dessa preskriptionstider kan inte avbrytas. Rätten till återbäring av en försäkringspremie som försäkringstagaren betalat utan grund skall preskriberas tio år efter att premien betalats. En grundlöst utbetald ersättning skall återkrävas inom tio år från att den betalats. En fordran som fastställts genom ett återkravsbeslut skall preskriberas fem år efter att beslutet meddelats. Dessa preskriptionstider kan avbrytas. Efter avbrottet börjar en ny preskriptionstid på fem år. Dessutom föreslås bestämmelser om preskriptionstiden för fastställande av övriga betalningsförpliktelser enligt lagen om olycksfallsförsäkring och

preskriptionstiden för uppbörden av dessa avgifter.

Beslut om beloppet av självrisk enligt lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner skall inte kunna meddelas efter det att fem år förflutit från den tidpunkt som angetts för uppbörd av premien. Återbäring av självrisk skall sökas inom fem år från det att ansökan om återbäring tidigast kunde göras. En fordran som gäller självrisk skall återbäras preskriberas inom fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess.

I lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare skall ändringarna genomföras med hänsyn till att lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringspremie uppbärs i samband med den premie som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare.

I lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare föreslås dessutom ändringar som föranleds av den nya förvaltningslagen som träder i kraft vid ingången av 2004. Förvaltningslagen skall såsom allmän lag gälla när olycksfall i arbetet behandlas vid privata försäkringsanstalter och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt. I samband med dessa ändringar föreskrivs vissa små avvikelser från förvaltningslagens bestämmelser. Avvikelserna gäller bl.a. delgivning av förpliktande beslut, rättelse av fel och förande av talan för en person som inte fyllt 15 år.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att de har antagits och blivit stadfästa, dock tidigast den 1 januari 2004.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstadgad olycksfallsförsäkring

Procedurbestämmelser gällande försäkring vid olycksfall i arbetet

Lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) innehåller procedurbestämmelser som olycksfallsförsäkringsanstalterna och Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund iakttar vid behandlingen av ärenden som gäller tecknande av försäkringar, utbetalning av ersättningar och återkrav av grundlöst utbetalda ersättningar. Bestämmelserna gäller bl.a. anhängiggörande av försäkrings- och ersättningsärenden, utredning av ersättningsärenden, hörande av en part, förfarandet i samband med avgörande av ett ärende, beslutets form och delgivning av ett beslut. Lagen om olycksfallsförsäkring innehåller dessutom bestämmelser som gäller förfarandet i ersättningsnämnden för olycksfallsärenden. Nämnden har till uppgift att genom allmänna anvisningar och utlåtanden främja ett enhetligt ersättningsförfarande i enlighet med lagen om olycksfallsförsäkring.

Enligt 41 a § 3 mom. lagen om olycksfallsförsäkring skall en part beredas tillfälle att bli hörd när ärenden som gäller försäkringskyldighet, ersättning och återkrav samt med dessa jämförbara ärenden behandlas i en försäkringsanstalt, om det är uppenbart nödvändigt med hänsyn till hans eller hennes fördel. Om inte något annat bestäms i lagen om olycksfallsförsäkring, iakttas vid behandlingen av ärenden i försäkringsanstalterna i tillämpliga delar de principer som uttrycks i 4, 6, 9–11, 16, 16 a, 16 b, 21, 23 och 24 § lagen om förvaltningsförfarande (598/1982). De nämnda bestämmelserna i lagen om förvaltningsförfarande gäller rådgivning, anlitande av ombud och biträde, avhjälpande av en brist i en handling, jävsgrunder, verkan av jäv, förande av talan för en omyndig, intressebevakarens rätt att föra talan, hörande av intressebevakaren och huvudmannen, den frist som skall fö-

reläggas en part för avhjälpande av en brist i en handling och framläggande av utredning samt innehållet i ett beslut och beslutets motivering. I 39–41 och 41 a § lagen om olycksfallsförsäkring finns dessutom bestämmelser som gäller anhängiggörande av ett skadeståndsärende. I 41 a § 1 och 2 mom. bestäms om försäkringsanstaltens skyldighet att vidta åtgärder för att ett skadeståndsärende skall kunna göras anhängigt samt om skyldigheten att utreda skadeståndsärendet. I 41 b § ingår bestämmelser om meddelande av beslut i skadeståndsärenden och om fristerna för betalning av skadestånd samt om påföljderna vid försummelser i fråga om iakttagandet av fristerna.

Enligt 16 § lagen om förvaltningsförfarande har en omyndig person rätt att ensam föra talan i ett ärende som gäller sådan inkomst eller förmögenhet som den omyndige har rätt att råda över. En motsvarande bestämmelse finns i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999). I samband med att dessa bestämmelser trädde i kraft intogs i 41 a § 3 mom. lagen om olycksfallsförsäkring en bestämmelse som avviker från bestämmelserna i lagen om förvaltningsförfarande och lagen om förmyndarverksamhet. Enligt denna bestämmelse skall intressebevakaren föra talan för en person som inte fyllt 15 år i andra ärenden än sådana som gäller hans eller hennes person. Orsaken till detta var att det inte ansågs vara lämpligt att en så ung person skall kunna besluta om sådana ekonomiskt betydelsefulla frågor som hör samman med utbetalning av olycksfallsersättning.

I 41 a § 3 mom. lagen om olycksfallsförsäkring görs också avsteg från de bestämmelser om jäv som ingår i lagen om förvaltningsförfarande. Enligt momentet kan en tjänsteman vid en försäkringsanstalt utan hinder av 10 § 1 mom. 4 och 5 punkten lagen om förvaltningsförfarande behandla ett ärende som gäller försäkringsanstalten som arbetsgivare. Syftet med undantagsbestämmelsen var att möjliggöra att en anställd vid en försäkringsanstalt kan behandla ett olycksfallsersätt-

ningsärende som gäller en arbetstagare som hör till försäkringsanstaltens egen personal, i de fall där försäkringsanstaltens personal är olycksfallsförsäkrad vid försäkringsanstalten i fråga.

De beslut som avses i lagen om olycksfallsförsäkring delges parten genom att de sänds till parten per post under den adress han eller hon har uppgett. Också beslut och meddelanden om åtgärder som är förpliktande för parten, såsom beslut om debitering av försäkringspremier, delges per post utan motagningsbevis. Orsaken till att delgivningen sker på detta sätt är det stora antalet ärenden.

Enligt 53 f § lagen om olycksfallsförsäkring kan en försäkringsanstalt med parternas samtycke undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt, om försäkringsanstaltens beslut grundar sig på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag. Ett sakfel får rättas endast med parternas samtycke. En försäkringsanstalt skall dessutom rätta ett uppenbart skriv- eller räknefel i ett beslut. Ett sådant fel får dock inte rättas om rättelsen leder till ett resultat som är oskäligt för en part. Om samtycke till rättelse av ett fel i ett beslut inte fås, förutsätter rättelsen att det lagakraftvunna beslutet undanröjs i enlighet med de förutsättningar som anges i 53 d §. I 53 f § föreskrivs dessutom om hur rättelsen skall utföras och om delgivning av ett rättat beslut samt om förbud mot att besvära sig över försäkringsanstaltens negativa beslut gällande rättelse.

Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund sköter vissa uppgifter som hör samman med försäkrings- och ersättningsplikten. Förbundet betalar bl.a. ersättning för olycksfall i arbetet i de situationer där arbetsgivaren är fri från försäkringsplikt eller har försummat sin försäkringsplikt. När Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund sköter ärenden som gäller ersättnings- eller försäkringsplikt enligt lagen om olycksfallsförsäkring, iakttas enligt 30 a § 2 mom. lagen om olycksfallsförsäkring det som bestäms om försäkringsanstalter i nämnda lag. När Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund sköter verkställighetsuppgifter enligt lagen om olycksfallsförsäkring iakttas i tillämpliga delar lagen om förvaltningsförfarande, språklagen

(148/1992) och lagen om användning av samiska hos myndigheter (516/1991).

Behandlingen av utlåtandeärenden i ersättningsnämnden för olycksfallsärenden är enligt 30 d § 4 mom. lagen om olycksfallsförsäkring skriftlig och i fråga om behandlingen iakttas i tillämpliga delar lagen om förvaltningsförfarande, språklagen och lagen om användning av samiska hos myndigheter. Enligt tillämpningsbestämmelsen i 1 § 1 mom. lagen om förvaltningsförfarande tillämpas endast dess 1—13 § på nämnden, eftersom nämnden inte fattar beslut som gäller någons fördel, rättighet eller skyldighet, utan endast ger anvisningar.

Procedurbestämmelser i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare

De bestämmelser som ingår i lagen om olycksfallsförsäkring och som gäller hörande av en part och tillämpningen av vissa av de principer som ingår i lagen om förvaltningsförfarande vid behandlingen av olycksfallsärenden, förande av talan för en person som inte fyllt 15 år, jäv för en tjänsteman vid en försäkringsanstalt, ställningen för den sakkunnigläkare som är anställd vid en försäkringsanstalt, delgivning av en försäkringsanstalts beslut i ett olycksfallsärende och återkrav av en ogrundad ersättning skall enligt 9 § 1 mom. lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) också tillämpas på olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Preskriptionsbestämmelser gällande försäkring vid olycksfall i arbetet

I fråga om de ärenden som avses i lagen om olycksfallsförsäkring iakttas som allmän bestämmelse förordningen om preskription i fordringsmål och om offentlig stämning på borgenärer (32/1868, senare preskriptionsförordningen) och den allmänna preskriptionstiden på tio år som avses i förordningen på sådana fordringar angående vilkas preskription det inte finns någon specialbestämmelse i lagen om olycksfallsförsäkring. Preskriptionstiden börjar när fordran uppkommer. Preskriptionstiden för återbäring av en ogrundad förmån börjar när den ogrundade

de förmånen fått eller när en berättigad förmån senare visar sig vara obehörig. Enligt preskriptionsförordningen börjar en ny tio års preskriptionstid löpa när preskriptionen gällande en skuld avbryts. Preskriptionstiden kan avbrytas genom en inofficiell åtgärd eller genom olika myndighetsåtgärder. Gældansvaret kan hållas i kraft hur länge som helst genom att preskriptionen avbryts innan tio år förflutit sedan den senast avbröts.

Lagen om olycksfallsförsäkring innehåller också specialbestämmelser om preskription. Den skadades rätt att ansöka om olycksfallsersättning preskriberas i regel inte. Endast då anhängiggörandet av ett ersättningsärende har fördröjts oskäligt av en orsak som beror på den skadade, kan den skadade förvägras ersättning för dröjsmålstiden, dock inte för året före anhängiggörandet. Dessutom förverkas rätten till en förfallen skadeståndsrät eller en annan utbetalning om den inte lyfts inom tre år. Denna bestämmelse har tillämpats på sådana ersättningsposter som beviljats genom ett lagakraftvunnet beslut av en försäkringsanstalt eller ett besvärsorgan, vilka har betalats per postanvisning och vilka ersättningstagaren kunnat ta ut på ett postkontor. Ersättningen kan enligt 47 § 3 mom. endast i undantagsfall, av en orsak som försäkringsanstalten godkänner, betalas på något annat sätt än direkt in på ersättningstagarens konto. I detta fall behövs ingen särskild åtgärd för att ta ut ersättningen. Därför har bestämmelsen knappast någon praktisk betydelse.

Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund kan enligt 36 § lagen om olycksfallsförsäkring bestämma att en arbetsgivare som har försummat sin försäkringsplikt skall betala en avgift som motsvarar högst det fyrdubbla beloppet av en skälig försäkringspremie för den tid som försummelsen gäller. En sådan avgift kan dock inte föreskrivas för en längre tid än det innevarande kalenderåret och de tre senaste kalenderåren. Rätten att föreskriva en avgift för en längre tid än detta preskriberas således.

Enligt 35 a § fastställs olycksfallsförsäkringspremierna per försäkringsperiod. Försäkringsperiodens längd är ett kalenderår. I fråga om en försäkring som träder i kraft under kalenderåret löper den första försäkringsperio-

den dock ut först den sista dagen av det kalenderår som följer på det år då försäkringen påbörjades. Försäkringen kan också sägas upp kvartalsvis så att den upphör under försäkringsperioden. Försäkringspremiens storlek påverkas bl.a. av den lön som betalats till arbetstagarna under försäkringsperioden och av hur mycket arbete som hänför sig till de olika riskkategorierna. I fråga om specialtarifferade försäkringar påverkas försäkringspremiens storlek också av de olycksfall som inträffat i försäkringstagarens verksamhet under försäkringsperioden. Eftersom de faktorer som påverkar premien framstår klart först efter försäkringsperiodens utgång, betalas olycksfallsförsäkringspremierna för försäkringsperioden i form av en förskottspremie som grundar sig på en förhandsbedömning. Förskottspremierna skall betalas inom en tid som försäkringsanstalten bestämmer. Försäkringspremiens belopp justeras efter försäkringsperiodens utgång genom en utjämningspremie, så att beloppet motsvarar den slutliga situationen.

Om den förskottspremie som uppburits är för stor, återbär försäkringsanstalten den överstigande delen till försäkringstagaren såsom utjämningspremie. Om förskottspremierna är för liten, uppbär försäkringsanstalten hos försäkringstagaren den del som saknas såsom utjämningspremie. Utjämningspremierna skall återbäras till försäkringstagaren eller uppbäras hos denne inom en tid som försäkringsanstalten bestämmer, dock senast inom ett år efter försäkringsperiodens utgång. Om försäkringen upphör under försäkringsperioden, räknas denna tid från det att försäkringen upphörde. I fråga om specialtarifferade försäkringar som har upphört kan denna tid avtalas att vara tre år. En försäkringspremie kan med stöd av 37 § debiteras efter dessa tidsfrister i de fall där försäkringspremierna inte har kunnat fastställas på grund av att arbetsgivaren har försummat att lämna uppgifter som behövs för fastställandet av försäkringspremierna eller på grund av att arbetsgivaren har lämnat oriktiga uppgifter. Försäkringsanstalten kan då utifrån ett uppskattat ansvar hos arbetsgivaren ta ut en skälig försäkringspremie till högst det fyrfaldiga beloppet för den tid som försummelsen eller de oriktiga uppgifterna gäller. De tidsfrister som anges i

35 a § har inte i praktiken tolkats som preskriptionsbestämmelser utan närmast som tidpunkter för när premierna förfaller till betalning.

En försäkringspremie som arbetsgivaren skall betala får enligt 38 § 1 mom. lagen om olycksfallsförsäkring sökas ut utan dom eller beslut i den ordning som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/1961, nedan skatteutsökningslagen). Enligt 11 § 1 mom. i nämnda lag har försäkringsanstalten förverkat sin rätt att uppbära en försäkringspremie hos en arbetsgivare, om den inte har drivits in inom fem år räknat från ingången av året efter det då fordran fastställts eller debiterats. Denna preskriptionstid på fem år kan således inte avbrytas. Denna preskriptionstid har tolkats som så ovillkorlig att en försäkringsanstalt efter att den utlöpt inte heller har kunnat använda en preskriberad fordring för kvittning. Samma preskriptionsbestämmelse har också tillämpats på indrivning av premier för sådana frivilliga försäkringar som avses i lagen om olycksfallsförsäkring, eftersom dessa försäkringar enligt 57 § 5 mom. lagen om olycksfallsförsäkring skall anses såsom försäkringar enligt denna lag. Det är motiverat att verkställbarheten är enhetlig, eftersom en försäkringsanstalt inte kan vägra att bevilja en försäkring som någon anhållit om trots att det är frivilligt att teckna försäkringen.

I 38 b och 38 c § lagen om olycksfallsförsäkring finns bestämmelser om den tillskottspremie som en försäkringstagare eller försäkringsanstalt kan påföras, om det antingen delvis eller helt saknas säkerhet för en ersättning av en obligatorisk försäkring till följd av ett försäkringsbolags likvidation eller konkurs. En tillskottspremie som påförts på detta sätt får sökas ut på det sätt som föreskrivs i skatteutsökningslagen.

Enligt 53 f § lagen om olycksfallsförsäkring skall en grundlöst utbetald ersättning återkrävas. I de situationer som anges närmare i paragrafen är det dock möjligt att helt eller delvis avstå från återkrav. För att det skall vara möjligt att återkräva en grundlöst utbetald ersättning skall man istället för det felaktiga beslutet först meddela ett nytt ändrat ersättningsbeslut på basis av vilket beslutet om återkrav kan fattas. Om en part inte ger sitt

samtycke till att ett felaktigt ersättningsbeslut ändras till hans eller hennes nackdel, skall försäkringsanstalten först ansöka om undanröjande av beslutet hos försäkringsdomstolen.

Vid återkrävandet av ersättningar enligt lagen om olycksfallsförsäkring iakttas för närvarande den allmänna preskriptionstiden på tio år som avses i preskriptionsförordningen. Denna preskriptionstid börjar löpa skilt för varje ersättningspost från och med dess betalningstidpunkt. I praktiken är den bakre gränsen för återkrav av en ogrundad ersättning dock ofta fem år, eftersom försäkringsdomstolen endast av synnerligen vägande skäl har undanröjt felaktiga beslut som har meddelats över fem år tidigare. Om sökanden t.ex. uppsåtligen har hemlighållit fakta som väsentligt inverkat på beslutet, har beslutet om undanröjande kunnat fattas inom ramen för den allmänna preskriptionstiden på tio år.

Preskriptionsbestämmelser gällande olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare

Enligt 18 § 2 mom. lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare uppbärs den försäkringspremie som avses i lagen i samband med den försäkringspremie som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969). I fråga om uppbörd och preskription av en försäkringspremie gäller samma bestämmelser som gäller försäkringspremien enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Bestämmelser om detta finns i 18 § 1 mom. och 22 § 1 mom. lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Försäkringspremien får sökas ut utan dom eller beslut i den ordning som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg. Försäkringspremien skall drivas in hos den betalningsskyldige senast inom fem kalenderår räknat från ingången av året efter det då premien debiterats. Annars har rätten till betalning förverkats. Från arbetsskadeersättningen får avdras obetalda försäkringspremier enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare och enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, varvid bestämmelserna i förordningen om pension för lantbruksföretagare (667/1967) skall iakttas.

1.2. Arbetslöshetsförsäkringspremie och arbetsgivarens självriskpremie för utkomstskyddet för arbetslösa

Preskriptionsbestämmelser i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

De försäkringsanstalter som avses i 29 § lagen om olycksfallsförsäkring uppbär arbetsgivares och arbetstagares arbetslöshetsförsäkringspremier hos arbetsgivaren. Enligt lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner skall en arbetsgivare som enligt lagen om olycksfallsförsäkring är skyldig att försäkra sina arbetstagare betala arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie. Arbetsgivaren innehåller i samband med varje lönebetalning löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie hos de arbetstagare som berörs av lagstadgat olycksfallsskydd. I lagen bestäms särskilt om de fall där det inte föreligger skyldighet att betala någon arbetslöshetsförsäkringspremie trots att en olycksfallsförsäkringspremie skall betalas. Arbetslöshetsförsäkringspremien uppbärs i samband med försäkringspremien för den lagstadgade olycksfallsförsäkringen. Arbetsgivaren svarar gentemot försäkringsanstalten också för betalningen av arbetstagares arbetslöshetsförsäkringspremie.

Enligt lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner har försäkringsanstalten rätt att uppbära förskott på arbetslöshetsförsäkringspremien för en försäkring som börjar vid ingången av året eller under året. Premien uppbärs i samband med olycksfallsförsäkrings-systemet, så att försäkringspremien utgörs av förskottet på arbetslöshetsförsäkringspremien och av försäkringspremien. Förskottet skall betalas på förhand för varje försäkringspremiemånad. Arbetslöshetsförsäkringspremien bestäms kalenderårsvis efter det att försäkringsperioden enligt lagen om olycksfallsförsäkring har utgått. Försäkringsperioden enligt lagen om olycksfallsförsäkring är i regel ett kalenderår. Efter det att försäkringsperioden har gått ut sänder arbetsgivaren en löneanmälan till försäkringsanstalten, i vilken de utbetalda lönerna uppges. På basis av löneanmälan fastställer försäkringsanstalten den slutliga försäkringspremien. Om det förskott som uppburits är för stort, återbär försäkringsanstalten den överstigande delen till arbetsgiva-

ren. Om förskottspremien är för liten, uppbär försäkringsanstalten hos arbetsgivaren den del som saknas. Lagen innehåller inte några särskilda bestämmelser om den tid inom vilken den slutliga försäkringspremien skall fastställas sedan försäkringsperioden enligt lagen om olycksfallsförsäkring har utgått.

I de ärenden som avses i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner iakttas den allmänna preskriptionstiden på tio år enligt preskriptionsförordningen. Preskriptionsförordningen tillämpas på dessa ärenden såsom allmän lag. Preskriptionstiden börjar löpa när förpliktelsen uppkommer. Enligt preskriptionsförordningen börjar en ny tio års preskriptionstid löpa när preskriptionstiden avbryts. Gældansvaret kan hållas i kraft hur länge som helst genom att preskriptionen avbryts innan tio år förflutit sedan den senast avbröts.

Enligt 36 § lagen om olycksfallsförsäkring kan Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund bestämma att en arbetsgivare som har försummat sin försäkringsplikt skall betala en avgift som motsvarar högst det fyrdubbla beloppet av en skälig försäkringspremie för den tid som försummelsen gäller. En sådan avgift kan dock inte föreskrivas för en längre tid än det innevarande kalenderåret och de tre senaste kalenderåren. Rätten att föreskriva en avgift för en längre tid än detta preskriberas således. En arbetsgivare som har försummat sin försäkringsskyldighet enligt lagen om olycksfallsförsäkring är skyldig att betala en tilläggspremie för sin försäkringspremie som debiterats enligt 36 § lagen om olycksfallsförsäkring. Rätten att fastställa en arbetslöshetsförsäkringspremie retroaktivt i de fall där försäkringen försummats preskriberas således på samma sätt som rätten att fastställa en olycksfallsförsäkringspremie.

Om arbetsgivaren har lämnat oriktiga uppgifter eller försummat att lämna uppgifter som behövs för fastställandet av försäkringspremien kan försäkringspremien debiteras med stöd av 37 § lagen om olycksfallsförsäkring. Försäkringsanstalten kan då utifrån ett uppskattat ansvar ta ut en skälig försäkringspremie till högst det fyrfaldiga beloppet för den tid som försummelsen eller de oriktiga uppgifterna gäller.

Arbetslöshetsförsäkringspremien och dröjs-

målsrättan får sökas ut utan dom eller beslut i den ordning som bestäms i skatteutskönningslagen. Enligt 11 § 1 mom. i nämnda lag har försäkringsanstalten förverkat sin rätt att uppbära en försäkringspremie, om den inte har drivits in inom fem år räknat från ingången av året efter det då fordran fastställts eller debiterats. Denna preskriptionstid på fem år kan således inte avbrytas.

I samband med reformen av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) ändrades villkoren för rätten till tilläggsdagar i fråga om utkomstskydd för arbetslösa. Till en arbetssökande som är född före år 1950 och som har fyllt 57 år innan maximitiden gått ut kan utan hinder av maximitiden betalas löntagares inkomstrelaterade dagpenning och grunddagpenning till utgången av den kalendermånad under vilken han eller hon fyller 60 år. Till en arbetssökande som är född år 1950 eller därefter kan utan hinder av maximitiden betalas löntagares grunddagpenning och inkomstrelaterade dagpenning till utgången av den kalendermånad under vilken den arbetssökande fyller 65 år, om han eller hon har fyllt 59 år före utgången av maximitiden, och när maximitiden går ut har varit i arbete på det sätt som avses i 11 § 1 mom. minst fem år under de senaste 20 åren. För att finansiera rätten till tilläggsdagar för personer födda år 1950 eller därefter intogs i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner bestämmelser gällande arbetsgivarens självriskpremie för utkomstskyddet för arbetslösa. Bestämmelserna om självriskpremie för arbetsgivare träder i kraft den 1 januari 2009.

Arbetslöshetsförsäkringsfonden svarar för bestämmandet och uppbörden av arbetsgivarens självriskpremie för utkomstskyddet för arbetslösa. Statens räkenskaps- och affärsverk samt arbetsgivare som enligt lagen om olycksfallsförsäkring är skyldiga att försäkra sina arbetstagare är enligt 24 § lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner skyldiga att betala självriskpremie för utkomstskyddet för arbetslösa. I de fall som avses i 24 § 1 mom. 1 punkten utgörs grunden för självriskpremie av det belopp motsvarande förmånsutgiften som skulle betalas till den uppsagda arbetstagaren till ett belopp motsvarande den inkomstrelaterade dagpenningen från det att tilläggsdagarna börjar tills han el-

ler hon fyller 63 år, dock minst ett belopp som motsvarar förmånsutgiften för ett år. I de fall som avses i 24 § 1 mom. 2 punkten utgörs grunden för självriskpremie av det belopp som motsvarar förmånsutgiften enligt den inkomstrelaterade dagpenningen för den tid arbetslöshetsförmånen har betalats till den uppsagda arbetstagaren från anställningsförhållandets slut tills han eller hon fyller 63 år. Full självriskpremie är 80 procent av den förmånsutgift som avses i de ovan nämnda fallen.

Om arbetsgivaren har ingått ett arbetsavtal som gäller tills vidare med den av arbetsgivaren uppsagda arbetstagaren som är berättigad till tilläggsdagar och om arbetstagaren har varit i detta arbete under minst ett års tid, återbär arbetslöshetsförsäkringsfonden till arbetsgivaren på ansökan den del av självriskpremierna för tilläggsdagarna som förblir outnyttjad. Om arbetsgivaren på nytt säger upp arbetstagaren, uppbärs självriskpremie genast då arbetslösheten börjar, utan hinder av vad som bestäms i 24 § 2 mom. 1 punkten.

Arbetslöshetsförsäkringsfonden ger ett skriftligt beslut om beloppet och återbäringen av självriskpremie samt om avstående från att uppbära sådan premie. Det har inte uppställts någon tidsfrist för givande av beslut om uppbörd eller återbäring av självriskpremie. Den självriskpremie som fastställts i ett beslut får sökas ut utan dom i den ordning som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utskönningsväg. Rätten till självriskpremie har förverkats om premien inte har drivits in inom fem år räknat från ingången av året efter det då fordran fastställts eller debiterats. Denna preskriptionstid på fem år kan således inte avbrytas.

2. Behovet av ändringar

2.1. Försäkring vid olycksfall i arbetet och olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare

Skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter

Förvaltningslagen (434/2003), som träder i kraft vid ingången av år 2004, är en allmän lag som reglerar verksamheten inom förvalt-

ningen. I förvaltningslagen föreskrivs om grunderna för god förvaltning och om förfarandet i förvaltningsärenden. Förvaltningslagen ersätter bestämmelserna i lagen om förvaltningsförfarande, lagen om översändande av handlingar (74/1954) och lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/1966), vilka upphävs genom förvaltningslagen.

I förvaltningslagen har man i så stor utsträckning som möjligt försökt samla de procedurbestämmelser som skall iakttas vid behandlingen av förvaltningsärenden samt minimikraven på kvalitet i fråga om den service förvaltningen tillhandahåller, så att bestämmelser gällande samma frågor inte behöver tas in i annan lagstiftning. I andra lagar skall det inte heller tas in onödiga hänvisningar till förvaltningslagens bestämmelser.

Huvudregeln är att förvaltningslagen skall iakttas vid skötseln av alla slags offentliga förvaltningsuppgifter samt vid förfarandet i samband med inledande, behandling och delgivning av förvaltningsärenden. Enligt 2 § förvaltningslagen är lagen direkt tillämplig också på privata försäkringsanstalter som sköter lagstadgade olycksfallsförsäkringar, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund och ersättningsnämnden för olycksfallsärenden då de sköter offentliga förvaltningsuppgifter, om inte något annat bestäms särskilt.

Enligt förvaltningsutskottets betänkande angående förvaltningslagen (FvUB 29/2002 rd) skall man inom de olika förvaltningssektorerna utreda behoven och möjligheterna att sammanjämka speciallagstiftningen med förvaltningslagen. Målet är att det skall finnas ett så litet behov som möjligt att avvika från förvaltningslagens principer. Om det i någon annan lag finns bestämmelser som avviker från förvaltningslagen, skall de enligt 5 § förvaltningslagen i stället iakttas.

Inom olycksfallsförsäkringssystemet tillämpas, såsom ovan konstaterats, enligt hänvisningsbestämmelserna i 41 a § för närvarande i tillämpliga delar principerna i lagen om förvaltningsförfarande. Största delen av bestämmelserna i lagen om förvaltningsförfarande har med oförändrat innehåll tagits in i förvaltningslagen. Ordalydelsen i vissa av bestämmelserna i lagen om förvaltningsförfarande har dock preciserats i samband med att

de överfördes till förvaltningslagen, och förvaltningslagen innehåller också vissa alldeles nya bestämmelser. Såsom tidigare konstaterats, avviker lagen om olycksfallsförsäkring från lagen om förvaltningsförfarande i fråga om hörande av en part, förande av talan för en person som inte fyllt 15 år och i fråga om vissa bestämmelser om jäv. Lagen om olycksfallsförsäkring innehåller dessutom särskilda procedurbestämmelser som hör samman med sökande av ersättning, utredning och behandling av försäkrings- och ersättningsärenden, innehållet i besluten och delgivning av dem samt rättelse av beslut.

I och med att den nya förvaltningslagen träder i kraft måste man granska vilka av de ovan nämnda procedurbestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring som skall upphävas, ändras eller kvarstå oförändrade och huruvida det finns behov av att foga nya specialbestämmelser till lagen. I samband med detta skall man bl.a. beakta grundlagens krav och förvaltningslagens principer om god förvaltning. De bestämmelser som är centrala i detta sammanhang ingår i 19 och 21 § och 80 § 1 mom. grundlagen. Förvaltningslagens centrala syfte är att den såsom allmän lag gällande förvaltningen skall iakttas vid skötseln av alla slags offentliga förvaltningsuppgifter samt vid förfarandet i samband med inledande, behandling och delgivning av förvaltningsärenden och att enstaka bestämmelser som ingår i annan lagstiftning i så stor utsträckning som möjligt skall kunna upphävas såsom obehövligen. Enligt 5 § förvaltningslagen kan man avvika från förvaltningslagen endast genom bestämmelser på lagnivå.

Jäv

Förvaltningslagens jävsgrunder ingår i 28 § förvaltningslagen. Enligt 1 mom. 4 punkten är en tjänsteman jävig om tjänstemannen står i anställningsförhållande eller i sådant uppdragsförhållande som har samband med det föreliggande ärendet till en part eller till någon för vilken avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada. Denna bestämmelse om jäv är problematisk i de fall där en anställd vid en försäkringsanstalt deltar i behandlingen av ett enskilt ärende.

Olycksfallsförsäkringsanstalterna är med stöd av lag skyldiga att sköta uppgifter som hör samman med verkställigheten av lagen om olycksfallsförsäkring och yrkessjukdomslagen. I samband med dessa uppgifter måste de anställda vid försäkringsanstalterna behandla och avgöra ärenden som gäller verkställigheten av olycksfallsskyddet angående de arbetsgivare som anordnat skydd mot olycksfall i arbetet vid försäkringsanstalten i fråga, dessa arbetsgivares försäkrade arbetstagare samt företagare. De anställda vid en försäkringsanstalt måste också behandla arbetsolycksfallsärenden som gäller personer som hör till försäkringsanstaltens egen personal och som är olycksfallsförsäkrade vid samma försäkringsanstalt. För de sist nämnda del möjliggörs behandlingen av att 41 a § 3 mom. lagen om olycksfallsförsäkring för närvarande innehåller en bestämmelse om avvikelser från de motsvarande jävsreglerna i lagen om förvaltningsförfarande.

Förande av talan

Enligt förvaltningslagen har en omyndig rätt att ensam föra sin talan i ärenden som gäller sådan inkomst eller förmögenhet som han eller hon råder över. Enligt 25 § lagen om förmyndarverksamhet har en omyndig rätt att förfoga över vad som han eller hon under omyndigheten har förvärvat genom eget arbete och över det som kommit i stället för sådan egendom. Enligt lagen om unga arbetstagare (998/1993) får också den som inte har fyllt 15 år ingå arbetsavtal med vårdnadshavarens samtycke. Elever på årskurserna 7—9 i grundskolan omfattas dessutom av det olycksfallsskydd som avses i lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete (1318/2002). På det olycksfallsskydd som avses i den sistnämnda lagen och på förande av talan gällande detta skydd tillämpas bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring. Som grund för ersättningen för inkomstbortfall för personer som inte fyllt 15 år används enligt 28 § lagen om olycksfallsförsäkring minst det dubbla beloppet av den minimiarbetsförtjänst som avses i den näm-

da lagen. Därför är det möjligt att en person som inte fyllt 15 år till följd av ett olycksfall bl.a. kan beviljas en bestående utkomstförmån och menersättning. När lagen om förmyndarverksamhet trädde i kraft ansågs det inom olycksfallsförsäkringssystemet viktigt att personer som inte fyllt 15 år inte skall kunna föra talan i ärenden som gäller olycksfallsersättning, eftersom det i dessa ärenden kan vara fråga om betydande ekonomiska förmåner. Denna undantagsbestämmelse behövs fortfarande.

I 42 § lagen om olycksfallsförsäkring finns också en bestämmelse om förande av talan som avviker från förvaltningslagen. Bestämmelsen gäller förande av talan i de fall där en part på grund av sin ålder, sjukdom, skada eller av någon annan orsak inte själv kan sköta sina angelägenheter och man inte hunnit utse en intressebevakare för honom eller henne. I sådana fall kan ersättningsökandens talan föras av en av försäkringsanstalten godkänd nära anhörig eller annan person som huvudsakligen skött honom eller henne. Bestämmelsen har tagits in i lagen med tanke på partens intresse. Eftersom den personkrets som enligt förvaltningslagen kan föra talan är mer begränsad, är det med tanke på partens intresse motiverat att fortsättningsvis bibehålla bestämmelsen i lagen om olycksfallsförsäkring.

Hörande

Innan ett ärende avgörs skall en part enligt 34 § förvaltningslagen ges tillfälle att framföra sin åsikt om ärendet och avge sin förklaring med anledning av sådana yrkanden och sådan utredning som kan inverka på hur ärendet kommer att avgöras. I förvaltningslagen omnämns särskilt i vilka fall ett ärende får avgöras utan att en part hörs. Hörandet kan utelämnas t.ex. om det är uppenbart onödigt.

Enligt 41 a § 3 mom. lagen om olycksfallsförsäkring skall en part beredas tillfälle att bli hörd, om det är uppenbart nödvändigt med hänsyn till hans eller hennes fördel. När det gäller olycksfall i arbetet kan man förutom ersättning för inkomstbortfall även betala ersättning för ett bestående allmänt men, er-

sättning för kostnader för sjukvård och rehabilitering samt olika tillägg, såsom mentillägg. Ersättningarna beviljas oftast för viss tid och vid beviljandet tas hänsyn till förändringar i den skadades hälsotillstånd och de övriga omständigheterna. Ett olycksfallsförsäkringsärende inleds i regel genom att arbetsgivaren gör en olycksfallsanmälan, varefter försäkringsanstalten är skyldig att på eget initiativ sköta utredningen av ersättningsärendet. Den skadade gör i regel inte någon egentlig ersättningsansökan, utan försäkringsanstalten utreder den skadades rätt till olika ersättningar på basis av den utredning som den skadade tillställt och som försäkringsanstalten begärt av olika instanser.

För närvarande anses skyldigheten att höra en part närmast gälla de fall där ersättning till vissa delar förvägras och försäkringsanstalten har erhållit utredning om vilken den skadade inte har haft möjlighet att yttra sin ståndpunkt. Därför behöver den skadade inte längre höras t.ex. i fråga om läkarutlåtanden som tillställts av den vårdande läkaren och av den skadade själv. Detsamma gäller uppgifter som försäkringsanstalten har fått ur olika myndigheters register, t.ex. ur skattemyndighetens och Pensionsskyddscentralens register, och som den skadade själv kan få direkt av registerföraren om han eller hon så önskar. Den skadade har hörts bl.a. när det funnits skäl att betvivla de erhållna uppgifternas obestridlighet eller skäl att misstänka att uppgifterna är bristfälliga och när den skadades åsikt kunnat ha betydelse för ärendets avgörande. Behovet av egentligt hörande minskas av att försäkringsanstalten skall se till att den utredning som behövs för att ett ärende skall kunna avgöras skaffas av ersättningsökanden och av övriga parter.

I praktiken har de principer om hörande som iakttagits i olycksfallsärenden inte väsentligt avvikit från lagen om förvaltningsförfarande. Den definition av skyldigheten att höra en part som ingår i 41 a § 3 mom. lagen om olycksfallsförsäkring motsvarar dock inte till sin ordalydelse 34 § förvaltningslagen. Med stöd av vad som anförts ovan samt med beaktande av de bestämmelser i grundlagen och i Europeiska människorättskonventionen där betydelsen av att höra en part betonas, är det inte motiverat att i lagen om olycksfalls-

försäkring hålla kvar en bestämmelse om hörande som avviker från förvaltningslagen.

Utredningsskyldighet

Enligt 31 § förvaltningslagen skall en myndighet se till att ett ärende utreds tillräckligt och på behörigt sätt genom att skaffa den information och den utredning som behövs för att ärendet skall kunna avgöras. En part skall lägga fram utredning om grunderna för sina yrkanden. Parten skall också i övrigt medverka till utredningen av ett ärende som han eller hon har inlett. Utgångspunkten i fråga om förvaltningslagens utredningsskyldighet är att myndigheten i regel har utredningsansvaret gällande förpliktande förvaltningsbeslut och att parten själv har utredningsansvaret gällande beslut genom vilka förmåner beviljas.

Förfarandet enligt lagen om olycksfallsförsäkring avviker från de ovan nämnda principerna. Enligt 41 § lagen om olycksfallsförsäkring anhängiggörs ett olycksfallsärende i allmänhet genom en olycksfallsanmälan som görs av den skadades arbetsgivare. Försäkringsanstalten skall dessutom tillställas en läkares utredning gällande skadan eller sjukdomen. Därefter är försäkringsanstalten enligt 41 a § 1 mom. skyldig att se till att den så snart som möjligt skaffar alla de handlingar som behövs för att skadeståndsärendet skall kunna avgöras. Försäkringsanstalten skall också vidta åtgärder för att ett skadeståndsärende skall kunna göras anhängigt om försäkringsanstalten på något annat sätt har fått kännedom om ett olycksfall för vilket den kan bli tvungen att betala skadestånd. I 45 § bestäms också om den skadades skyldighet att på eget initiativ lämna uppgifter som påverkar de ersättningar som betalas till honom eller henne. I övrigt grundar sig den skadades skyldighet att lämna uppgifter i regel på att försäkringsanstalten framställer en begäran om detta. I 41 b § bestäms om avgörandet av ett skadeståndsärende och om tidsfristerna för betalning av skadestånd samt om det s.k. ersättningsgarantiförfarandet genom vilket den skadade kan föra ett fördröjt skadeståndsärende till behandling vid Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund. I fråga

om olycksfallsersättningsärenden har således den försäkringsanstalt som verkställer skyddet den huvudsakliga utredningsskyldigheten.

I 41 c § bestäms dessutom om försäkringsanstaltens skyldighet att ge arbetstagaren sådan allmän rådgivning och service som arbetstagaren behöver i ett skadeståndsärende, samt om skyldigheten för Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund att ge rådgivning och service i de fall där försäkringsanstalten försummat att göra detta. Dessa bestämmelser togs in i lagen när olycksfallsförsäkringssystemet öppnades för utländsk konkurrens. I 41 d § ingår dessutom en bestämmelse om när en läkare skall delta i behandlingen av ett skadeståndsärende vid försäkringsanstalten.

Olycksfallsförsäkringssystemet är ett lagstadgat socialförsäkringssystem som grundar sig på kollektivt ansvar och som finansieras genom de försäkringspremier som uppbärs av arbetsgivare och företagare. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkring finansieras genom andelar som betalas av staten, de försäkrade samt av Folkpensionsanstalten och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt. Därför är det viktigt att de försäkringspremier som uppbärs och de förmåner som beviljas kan fastställas på grundval av så riktiga uppgifter som möjligt. Det behövs tillräckligt detaljerade lagbestämmelser om hur utredningsskyldigheten skall fördelas mellan parten och försäkringsanstalten samt om påföljderna för försummelse av utredningsskyldigheten. De behov som är förknippade med utredningsskyldigheten i fråga om ärenden som hör till olycksfallsförsäkringssystemet har beaktats i de ovan nämnda specialbestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring. Specialbestämmelserna avviker från förvaltningslagen till ersättningssökandens förmån och de är också mer detaljerade än förvaltningslagens bestämmelser. Därför är det motiverat att fortsättningsvis bibehålla de nuvarande bestämmelserna om utredningsskyldighet i lagen om olycksfallsförsäkring.

Rättelse av sak- och skrivfel

I 50 och 51 § förvaltningslagen bestäms om rättelse av sak- och skrivfel. Rättelse av

ett sakfel i ett beslut till en parts nackdel förutsätter enligt förvaltningslagen partens samtycke. Partens samtycke behövs dock inte, om felet är uppenbart och det har föranletts av partens förfarande. I fråga om ett uppenbart skrivfel i ett beslut är utgångspunkten att felet skall rättas. Ett fel får dock inte rättas till en parts nackdel, om rättelsen leder till ett resultat som är oskäligt för parten och felet inte har föranletts av partens förfarande.

Enligt 53 f § lagen om olycksfallsförsäkring får ett sakfel i ett beslut inte under några omständigheter rättas till en parts nackdel om inte parten har samtyckt till rättelsen. Ett uppenbart skrivfel får inte under några omständigheter rättas om rättelsen leder till ett oskäligt resultat för en part. Enligt lagen om olycksfallsförsäkring är således möjligheten att rätta ett sak- eller skrivfel i ett beslut till en persons nackdel mer begränsad än enligt förvaltningslagens bestämmelser.

Det tillitsskydd som uttryckligen föreskrivs i 6 § förvaltningslagen ställer särskilt stora krav på verksamheten inom de försäkringsanstalter som sköter olycksfallsförsäkringar. På grund av att olycksfallsförsäkringsärendena är så varierande är det ofta oklart om ett fel är uppenbart eller om en part har medverkat till att ett fel har uppkommit. Det är ofta också svårt att bedöma om resultatet är oskäligt för en enskild part. Därför är det motiverat att i lagen om olycksfallsförsäkring bibehålla de bestämmelser om rättelse av fel till en parts nackdel som är striktare än förvaltningslagens bestämmelser.

Delgivning av beslut

Enligt 59 § förvaltningslagen sker vanlig delgivning per post genom brev till mottagaren. Enligt 60 § skall en bevislig delgivning i regel verkställas per post mot mottagningsbevis. En delgivning skall verkställas per post mot mottagningsbevis, om den gäller ett förpliktande beslut och tiden för sökande av ändring eller någon annan tidsfrist som påverkar mottagarens rätt börjar löpa från det att beslutet delgavs. Enligt motiveringen till förvaltningslagen är alla sådana beslut förpliktande i vilka det uppställs en aktiv skyldighet, t.ex. en betalningsskyldighet. Det be-

visliga delgivningssättet motiveras med att personen i fråga skall ha möjlighet att reagera inom en eventuell tidsfrist.

De beslut som grundar sig på lagen om olycksfallsförsäkring och som är förpliktande för mottagaren delges parten per post under den adress han eller hon uppgett för försäkringsanstalten. Om inte något annat visas, anses mottagaren ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter det att brevet postades under den adress som parten uppgett. I samband med besvär kan man således vid behov på nytt bedöma tidsfristens förlopp, om det i ärendet framförs tillräcklig utredning om att beslutet inte har blivit delgivet inom sju dagar från att det postades. En part får över debiteringen av försäkringspremier och övriga avgifter som påförts med stöd av lagen om olycksfallsförsäkring anföra grundbesvär inom två år från ingången av året efter det år då fordran påfördes eller debiterades. I praktiken finns det inte någon risk för att rättskyddet går förlorat i dessa ärenden, eftersom försäkringspremierna redan mycket tidigare överförs till indrivning i utsvärningsväg och det i detta sammanhang fortfarande är möjligt att anföra grundbesvär.

Olycksfallsförsäkringsanstalterna delger årligen tusentals förpliktande beslut av masskaraktär. Dessa beslut utgörs närmast av debitering av försäkringspremier. Debiteringen grundar sig på partens verksamhet och på de lagstadgade förpliktelser som hör samman med verksamheten. Ifall beslut som gäller debitering och återkrav måste sändas mot mottagningsbevis, innebär det att försäkringsanstaltens arbetsmängd och förvaltningskostnader ökar och att behandlingen blir långsammare. Med tanke på att verkställigheten av olycksfallsförsäkringssystemet skall vara fungerande är det motiverat att delgivningen av förpliktande beslut även i fortsättningen kan ske genom vanlig delgivning per post.

Revidering av preskriptionslagstiftningen

Preskriptionsförordningen har upphävts genom lagen om preskription av skulder (728/2003, nedan preskriptionslagen) som träder i kraft vid ingången av år 2004 och

som samtidigt ersätter preskriptionsförordningen. Preskriptionslagen är till sin karaktär en allmän lag. Den skall tillämpas om det inte finns avvikande bestämmelser någon annanstans i lag. Enligt 1 § preskriptionslagen tillämpas lagen dock inte på pensioner, ersättningar eller andra förmåner som betalas med stöd av pensions- eller sociallagstiftningen eller på grundval av lagstadgad försäkring eller på penningfordringar som kan drivas in genom utsvärning utan dom eller beslut. Preskriptionslagen tillämpas bl.a. på återbäring av obehörig vinst. Preskriptionslagens bestämmelser tillämpas dock endast om inte något annat bestäms i speciallagstiftningen.

Den primära allmänna preskriptionstiden är enligt preskriptionslagen tre år och den börjar i regel när skulden förfaller till betalning. I lagen anges de situationer där den treåriga tidsfristen tillämpas. Preskriptionstiden för återkrav av en förmån och debitering av en försäkringspremie som betalats utan grund börjar löpa när den som betalat förmånen eller premien fick kännedom om eller borde ha känt till att betalningen av förmånen eller försäkringspremien skett av misstag och vem som fått den ogrundade förmånen eller premien. Efter att skulden fastställts genom en lagakraftvunnen dom eller någon annan utsvärningsgrund som kan verkställas på samma sätt som en lagakraftvunnen dom är preskriptionstiden dock fem år. Vid sidan av den allmänna preskriptionstiden på tre år finns det en sekundär preskriptionstid på tio år som börjar från och med den händelse som ligger till grund för fordringen. I lagen finns också bestämmelser om hur preskriptionen av en skuld kan avbrytas. Ansvar för skulder kan också enligt preskriptionslagen hållas i kraft hur länge som helst genom att preskriptionen avbryts innan den tidigare preskriptionstiden löpt ut.

Lagen om ändring av utsvärningslagen (679/2003) träder i kraft den 1 mars 2004. En förutsättning för att ett utsvärningsärende skall bli anhängigt och verkställt är enligt lagen att sökanden har en verkställbar utsvärningsgrund som inte har upphört på grund av betalning eller preskription eller av någon annan orsak. En utsvärningsgrund är enligt lagen verkställbar i 15 års tid. Om den bor-

genär som nämns i utsökningsskälens grund är en fysisk person eller om en ersättningsfordran grundar sig på ett brott (för vilket gäldenären har dömts till fängelse) eller samhällstjänst, är utsökningsskälens grund i regel verkställbar i 20 års tid. Domstolen kan på yrkande av borgenären i undantagsfall förlänga tidsfristen med 10 år. Verkställbarheten innebär att rätten att driva in en fordran genom utsökning slutgiltigt förloras efter att tidsfristen löpt ut. Denna lagändring är delvis retroaktiv. Om en utsökningsskäl har getts före den 1 mars 1993, räknas tidsfristen för verkställbarheten från nämnda datum.

Eftersom preskriptionslagens tillämpningsområde inte omfattar sådana ersättningar eller avgifter som avses i lagen om olycksfallsförsäkring, bör man i lagen om olycksfallsförsäkring ta in bestämmelser som kompletterar de särskilda preskriptionsbestämmelser som redan nu ingår i lagen. Det finns inte heller skäl att tillämpa den allmänna preskriptionstiden på tre år som avses i preskriptionslagen på återkrav av olycksfallsersättningar, utan det är motiverat att i lagen om olycksfallsförsäkring fastställa en skild tidsfrist för återkrav av en grundlöst utbetald förmån och en skild preskriptionstid för återkravsfordringar. Under den mångskiftande återkravsprocessen finns det inte orsak att särskilt påminna ersättningstagaren om en grundlöst utbetald ersättning för att avbryta preskriptionen, eftersom det belopp som skall återkrävas fastställs först genom återkravsbeslutet. Det blir aktuellt att vidta särskilda åtgärder för att avbryta preskriptionen först efter att återkravsbeslutet meddelats.

Ett lagakraftvunnet återkravsbeslut får enligt 53 c § lagen om olycksfallsförsäkring verkställas som en lagakraftvunnen dom i tvistemål. Beslutet utgör en sådan utsökningsskäl som avses i utsökningsskälens grund (37/1895), med stöd av vilken en försäkringsanstalt direkt kan ansöka om utmätning av sin fordran på det sätt som föreskrivs i utsökningsskälens grund. En försäkringsanstalt kan återkräva en grundlöst utbetald pension också genom kvittning mot andra framtida ersättningsposter än sådana som avses i 63 § 1 mom. andra meningen.

Om anhängiggörandet av ett skadestånds- ärende har fördröjts oskäligt av en orsak som

beror på den skadade, kan rätten att ansöka om och få skadestånd förvägras för dröjsmålstiden, dock inte för året före anhängiggörandet. Dessutom är rätten till en skadeståndsrät eller en annan utbetalning som förfallit till betalning enligt lagen om olycksfallsförsäkring förverkad om den inte har lyfts inom tre år. Denna bestämmelse har knappast någon praktisk betydelse nuförtiden, men den behövs dock fortfarande med tanke på de få undantagsfall där ersättningen med försäkringsanstaltens medgivande betalas på något annat sätt än in på ersättningstagarens bankkonto. I lagen om olycksfallsförsäkring behöver det inte göras några ändringar i de preskriptionsbestämmelser som gäller ersättning till den skadade.

2.2. Arbetslöshetsförsäkringspremie och arbetsgivarens självriskpremie för utkomstskyddet för arbetslösa

Revidering av preskriptionslagstiftningen

Arbetslöshetsförsäkringspremier och arbetsgivarens självriskpremier för utkomstskyddet för arbetslösa får utmätas utan dom eller beslut så som bestäms i lagen om in- drivning av skatter och avgifter i utsökningsskälens grund. Eftersom preskriptionslagens tillämpningsområde således inte omfattar de avgifter som avses i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner, bör i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner tas in bestämmelser som kompletterar de särskilda preskriptionsbestämmelser som redan nu finns i lagen. Eftersom arbetslöshetsförsäkringspremierna uppbärs i samband med olycksfallsförsäkringspremierna, är det ändamålsenligt att preskriptionsbestämmelserna i så stor utsträckning som möjligt överensstämmer med de bestämmelser om preskription av försäkringspremier som ingår i lagen om olycksfallsförsäkring.

Bestämmelserna om arbetsgivarens självriskpremie för utkomstskydd för arbetslösa träder i kraft den 1 januari 2009. Lagen innehåller inga bestämmelser om preskription i fråga om uppbörd eller återbäring av självriskpremien. Det är ändamålsenligt att i detta sammanhang också reglera preskriptionen i

dessa fall.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Försäkring vid olycksfall i arbetet och olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare

Skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter

Utgångspunkten för de föreslagna ändringarna är att förvaltningslagen skall tillämpas på skötseln av offentliga uppgifter vid olycksfallsförsäkringsanstalterna, Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt, Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund och ersättningsnämnden för olycksfallsärenden, om det inte i lagen om olycksfallsförsäkring av särskilda skäl anges grunder för en reglering som avviker från förvaltningslagen.

Det föreslås att undantagsbestämmelsen om förande av talan för personer under 15 år bibehålls i lagen om olycksfallsförsäkring. Enligt bestämmelsen skall intressebevakaren föra talan för en sådan person i andra ärenden än sådana som gäller hans eller hennes person. Likaså bibehålls den från förvaltningslagen avvikande bestämmelsen om en närståendes rätt att med försäkringsanstaltens samtycke föra talan i ett ersättningsärende i sådana situationer där den sökande på grund av sin ålder, skada, sjukdom eller av annan orsak inte själv kan sköta sina angelägenheter och saknar intressehavare. Bestämmelsen är nödvändig i olycksfallsärenden, eftersom ett olycksfall är en oförutsägbar händelse och ersättningsärenden handlar om ersättning av förlorad utkomst och vård.

I lagen om olycksfallsförsäkring föreslås dessutom ett undantag från bestämmelserna om jäv, vilken gör det möjligt för en tjänsteman vid en försäkringsanstalt att oavsett bestämmelserna om jäv i förvaltningslagen behandla ärenden enligt lagen om olycksfallsförsäkring vilka gäller en arbetsgivare eller företagare som tecknat olycksfallsförsäkring i försäkringsanstalten och arbetstagare i anställning hos en sådan arbetsgivare eller företagare liksom olycksfallsärenden för anställda vid försäkringsanstalten.

Också i bestämmelserna om rättelse av fel

föreslås avvikelser från förvaltningslagen. Det föreslås att de nuvarande bestämmelserna om rättelse av sak- och skrivfel i lagen om olycksfallsförsäkring kompletteras så, att också fel i förfarandet är ett sådant sakfel som avses i bestämmelserna, och att ett klart fel som kan jämföras med ett uppenbart skriv- eller räknefel är ett sådant skrivfel som avses i bestämmelsen. Denna ändring motsvarar förvaltningslagen. Till övriga delar bibehålls ordalydelsen i de nämnda lagrummen, vilket innebär att en jämfört med förvaltningslagen mera begränsad möjlighet att rätta fel i beslut till partens nackdel bibehålls. Det föreslås att 3 och 4 mom. i paragrafen upphävs, eftersom motsvarande bestämmelser finns i förvaltningslagen.

Enligt praxis inom olycksfallsförsäkringssystemet skall beslut av försäkringsanstalterna, Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt som vanlig delgivning delges parten per post. För att olycksfallsförsäkringssystemet skall fungera är det viktigt att detta förfarande även i fortsättningen kan tillämpas också när det gäller beslut som är förpliktande för parten. I lagen om olycksfallsförsäkring föreslås därför en bestämmelse om detta, vilken avviker från förvaltningslagen.

Utöver detta föreslås att specialbestämmelserna om ansökan om olycksfallsersättning i 39—41 § lagen om olycksfallsförsäkring bibehålls. Specialbestämmelserna är oundgängliga för ersättningsförfarandet. Likaså bibehålls specialbestämmelserna i 41 a, 41 b och 41 c § gällande utredningsskyldighet i ett ersättningsärende, givande av beslut och så kallad ersättnings- och servicegaranti. Specialbestämmelserna ger parten ett bättre rättsskydd än förvaltningslagen. Bortsett från ovan nämnda undantag skall förvaltningslagen tillämpas på verkställigheten av lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare till den del det är fråga om skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter.

Preskriptionsbestämmelser

Det föreslås att de nuvarande preskriptionsbestämmelserna i de nämnda lagarna kompletteras, eftersom de bestämmelser i

preskriptionslagen som träder i kraft vid ingången av 2004 inte gäller lagstadgad olycksfallsförsäkring eller olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Särdragen i olycksfallsförsäkringssystemet och praktiska behov kan samtidigt beaktas i specialbestämmelserna. En alltför kort preskriptionstid kan locka till försök att undvika försäkringspremierna. Om alltför låga försäkringspremierna uppbärs, övergår arbetstagarens olycksfallsskydd på de övriga arbetsgivarnas solidariska ansvar. Det är därför motiverat att debiteringstiden för försäkringspremierna är tillräckligt lång. Preskriptionstiden på tre år enligt preskriptionslagen kan anses vara alltför kort för olycksfallsförsäkringssystemet. Bland annat vid fastställandet av försäkringspremierna har det dock i praktiken tillämpats en kortare preskriptionspraxis än vad som förutsätts i den allmänna preskriptionslagstiftningen. Likaså gäller att med tanke på systemets funktion är det inte alltid ändamålsenligt att preskriptionstiden kan förlängas. De föreslagna bestämmelserna syftar i likhet med preskriptionslagen till att förkorta de nuvarande preskriptionstiderna i sådana fall där det är möjligt med hänsyn till verkställigheten av systemet.

I lagen om olycksfallsförsäkring föreslås en preskriptionsbestämmelse som gäller försäkringsanstaltens rätt att påföra arbetsgivaren försäkringspremier. En försäkringsanstalt skall inte få påföra arbetsgivaren en försäkringspremie efter det att fem år har förflutit från det att utjämningspremierna för försäkringsperioden förföll till betalning. Utjämningspremierna förfaller inom en tid som försäkringsanstalten föreskriver i sina försäkringsvillkor, efter försäkringsperiodens utgång eller, om försäkringen upphör under försäkringsperioden, efter att försäkringen upphörde. I fråga om specialtarifferade försäkringar som har upphört skall denna tid få vara tre år, om därom har avtalats med försäkringstagaren. I lagen bibehålls den nuvarande specialbestämmelsen om preskription för förhöjd försäkringspremie som Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund påfört en arbetsgivare på grund av att försäkringsplikten har försumrats.

I fråga om preskription av uppbörderna av en försäkringspremie som debiterats föreslås att

den nuvarande principen enligt lagen om olycksfallsförsäkring alltjämt skall iakttas. Enligt den får en debiterad försäkringspremie uppbäras på det sätt som bestäms i lagen om indrivning av skatter i utsköningsväg. En försäkringsanstalt kan således uppbära premien direkt utan dom eller beslut inom fem år från det att premien debiterades. I annat fall förlorar försäkringsanstalten sin rätt till försäkringspremie.

I lagen intas dessutom en bestämmelse som gäller preskription av sådana premieskyldigheter som påförs med stöd av lagen om olycksfallsförsäkring och i fråga om vilka det inte bestäms särskilt om preskription. Bestämmelsen gäller bl.a. ersättningar som tas ut hos arbetsgivaren i händelse av försumelse och arbetsgivarens självrisk samt de garantipremier som Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund påfört försäkringsanstalterna och arbetsgivarna. En sådan premie skall fastställas inom tio år efter det att försäkringsanstalten eller Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund fått kännedom om grunden för betalningsskyldigheten och uppbäras inom fem år efter det att premien fastställdes. De sistnämnda preskriptionstiderna skall inte få avbrytas.

I lagen om olycksfallsförsäkring föreslås dessutom bli bestämt om preskription gällande återkrav av grundlöst utbetalda ersättningar och återbetalning av försäkringspremier som försäkringstagaren betalt utan grund. På samma sätt som för närvarande skall beslut om återkrav av grundlöst utbetald ersättning fattas inom tio år från dagen för utbetalningen. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav skall preskriberas fem år efter det att beslutet gavs. Arbetsgivarens rätt till återbäring av en försäkringspremie som betalats utan grund skall likaså preskriberas inom tio år från den dag då premien betalades. Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid.

De sistnämnda preskriptionstiderna börjar liksom nu när fordran uppkommer. Det innebär att preskriptionstiden för återbetalningen av arbetsgivarens eller företagares felaktigt erlagda försäkringspremier börjar löpa från och med dagen för inbetalningen av var och en av de felaktigt erlagda försäkringspremiererna. Preskriptionstiden för återkrav av grundlöst

utbetalad ersättning börjar i sin tur löpa för varje ersättningspost dagen för utbetalningen.

I fråga om ersättningar som utbetalats utan grund avbryts den föreslagna preskriptionstiden, tio år, endast genom ett beslut om återkrav. I andra situationer avbryts preskriptionen på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § preskriptionslagen. Den nya fem år långa preskriptionstid som börjar efter det att preskriptionstiden avbrutits skall också kunna avbrytas på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § preskriptionslagen.

Regeringen har till riksdagen avlåtit en proposition (RP 154/2003) gällande behövliga specialbestämmelser om preskription av pensionspremiefordringar i arbetspensionslagarna. Enligt nämnda förslag skall bestämmelsen om preskription av försäkringspremier i lagen om pension för lantbruksföretagare bibehållas oförändrad. Till denna del behöver således inte heller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare ändras. Där emot föreslås att lagen om pension för lantbruksföretagare kompletteras med en bestämmelse om att på preskription av återbetalning av försäkringspremier enligt lagen om pension för lantbruksföretagare som betalats utan grund skall tillämpas samma bestämmelser som på motsvarande pensionsförsäkringspremie enligt lagen om pension för arbetstagare (395/1961). För att det nuvarande sambandet mellan försäkringspremier enligt lagen om pension för lantbruksföretagare och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare skall bibehållas föreslås att de ändringar som ovan föreslås i lagen om olycksfallsförsäkring inte skall gälla försäkringspremier enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Den ändring gällande preskription av försäkringspremiefordran som i ovan nämnda proposition föreslås i lagen om pension för lantbruksföretagare bör däremot också gälla lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Enligt nämnda proposition preskriberas återbetalningen av felaktigt erlagda olycksfallsförsäkringspremier inom tio år från det att fordran uppkom. En sådan fordran uppkommer den dag då en felaktigt erlagd försäkringspremie betalats. Preskriptionen skall kunna avbrytas fritt på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § preskriptionslagen. Från

avbrytandet av preskriptionen börjar en ny fem år lång preskriptionstid. De preskriptionsbestämmelser som föreslås i lagen om olycksfallsförsäkring skall tillämpas på olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare i andra fall än i fråga om försäkringspremier.

3.2. Arbetslöshetsförsäkringspremie och arbetsgivarens självriskpremie för utkomstskyddet för arbetslösa

Preskriptionstider enligt lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

Det föreslås att lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner kompletteras, eftersom de bestämmelser i preskriptionslagen som träder i kraft vid ingången av 2004 inte gäller arbetslöshetsförsäkringspremier. I specialbestämmelserna kan samtidigt beaktas särdragen i systemet för finansiering av arbetslöshetsförmåner och uppbörden av arbetslöshetsförsäkringspremier i samband med olycksfallsförsäkringspremierna. Det är ändamålsenligt att preskriptionsbestämmelserna för olycksfallsförsäkringspremier och arbetslöshetsförsäkringspremier är så enhetliga som möjligt.

En alltför kort preskriptionstid för försäkringspremier kan locka till försök att undvika försäkringspremierna. Det är därför motiverat att debiteringstiden för arbetslöshetsförsäkringspremien är tillräckligt lång. Preskriptionstiden på tre år enligt preskriptionslagen kan anses vara för kort. Likaså gäller att med tanke på systemets funktion är det inte alltid ändamålsenligt att preskriptionstiden kan förlängas. De föreslagna bestämmelserna syftar i likhet med preskriptionslagen till att förkorta de nuvarande preskriptionstiderna i sådana fall där det är möjligt med hänsyn till verkställigheten av systemet.

I lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner föreslås en bestämmelse, enligt vilken försäkringspremien skall fastställas under det kalenderår som följer efter utgången av den försäkringsperiod som avses i lagen om olycksfallsförsäkring. Efter det att försäkringspremien påförts kan försäkringsanstalten söka ut arbetslöshetsförsäkringspremien i enlighet med lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsköningsväg. Tidsfristen

medför skyldighet för försäkringsanstalterna att klarlägga hur försäkringspremien bestäms och fastställa försäkringspremien. Efter tidsfristen ett kalenderår för fastställande av premien kan försäkringsanstalten fastställa försäkringspremien inom fem år, om försäkringspremien inte har kunnat fastställas eller om den har fastställts på oriktiga grunder.

I lagen föreslås en bestämmelse, enligt vilken arbetsgivarens och löntagarens rätt till återbäring av en arbetslöshetsförsäkringspremie som betalats utan grund eller av förskott på en sådan preskriberas efter tio år från den dag då premien betalades, om preskriptionen inte avbrutits innan dess. Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid. Preskriptionen avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § lagen om preskription av skulder. Debiteringen av arbetsgivarens och löntagarens arbetslöshetsförsäkringspremie och av förskott på den kan överklagas med beaktande av 53 a § 3 och 4 mom. lagen om olycksfallsförsäkring. Skriftliga grundbesvär som gäller debitering av premier som fastställts med stöd av lagen får anföras hos olycksfallsnämnden inom två år från ingången av året efter det då fordran fastställdes eller debiterades. Om sådana besvär anföras med anledning av utmätning, gäller dessutom vad som bestäms om grundbesvär i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsköningsväg. Genom grundbesvär kan arbetsgivaren eller löntagare få fastställelse i fråga om försäkringspremier eller förskott som betalats utan grund. Det behövs därför en preskriptionsbestämmelse om försäkringspremier som betalats utan grund eller förskott på sådana.

I lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner föreslås en bestämmelse, enligt vilken beslut om självriskpremiens belopp inte kan ges efter det att fem år har förflutit från tidpunkten för uppbörden av självriskpremien. Om beslut om självriskpremien inte getts inom fem år, skall beslut inte längre kunna ges.

Återbäring av självriskpremien för tilläggsdagarna skall sökas inom fem år från det ansökan tidigast hade kunna lämnas in enligt lagen. Anhängiggörande av ansökan avbryter tidsfristen. En fordran som gäller återbäring av självriskpremie preskriberas

fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § lagen om preskription av skulder.

4. Propositionens verkningar

Propositionen förkortar de preskriptionstider som för närvarande iakttas inom olycksfallsförsäkringen och systemet för arbetslöshetsförsäkringspremier och som till största delen baserar sig på den allmänna preskriptionslagstiftningen. Propositionen beräknas inte ha några betydande ekonomiska verkningar. Propositionen förtydligar också de preskriptionsbestämmelser som skall iaktas i ärenden som gäller olycksfallsförsäkrings- och arbetslöshetsförsäkringspremier.

Utsträckningen av förvaltningslagen till att som en allmän lag gälla verkställigheten av lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare förenhetligar förfarandet inom förvaltningen i enlighet med principerna om god förvaltning. De undantag som föreslås i fråga om tillämpningen av förvaltningslagen beror på särdragen i försäkringssystemen och är nödvändiga för verkställigheten av systemen. Undantagen äventyrar trots allt inte de försäkrades rättsskydd utan ger delvis ett effektivare skydd än förvaltningslagen. Propositionen har inte några verkningar för jämställdheten mellan könen eller regionala verkningar.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. I samband med beredningen hördes justitieministeriet i fråga om de specialbestämmelser som avviker från förvaltningslagen. Justitieministeriets anmärkningar har beaktats i propositionen. Dessutom hördes försäkringsinspektionen, de med tanke på propositionens innehåll viktigaste arbetsmarknadsparterna Industrins- och arbetsgivarnas Centralförbund, Servicearbetsgivarna rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf, AKAVA ry och Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK samt Ar-

betslöshetsförsäkringsfonden.

6. Omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Regeringen har till riksdagen avlåtit en proposition med förslag till ändring av den privata sektorns arbetspensionslagstiftning

(RP 154/2003). De ändringar som i nämnda proposition föreslås i lagen om pension för arbetstagare påverkar de preskriptionsbestämmelser om försäkringspremier som enligt denna proposition skall iakttas i fråga om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lagen om olycksfallsförsäkring

30 a §. I paragrafens 3 mom. stryks de nuvarande laghänvisningarna, enligt vilka lagen om förvaltningsförfarande, språklagen och lagen om användning av samiska hos myndigheter skall iakttas i tillämpliga delar när Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund sköter verkställighetsuppgifter enligt lagen om olycksfallsförsäkring. Den nya språklagen (423/2003), som träder i kraft den 1 januari 2004, blir tillämplig på Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbunds verkställighetsuppgifter också utan en uttrycklig hänvisning till den genom lagens egna bestämmelser om dess tillämpningsområde. Likaså skall förvaltningslagen som en följd av de ändringar som föreslås nedan tillämpas på Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund i enlighet med de bestämmelser om tillämpningsområdet som ingår i lagen. Bestämmelser om undantag från förvaltningslagens bestämmelser föreslås nedan. Regeringen har dessutom till riksdagen för behandling avlåtit en proposition med förslag till lag om samiska (RP 46/2003 rd), och den lagen föreslås träda i kraft vid ingången av 2004. Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund kommer att omfattas av lagen i enlighet med de bestämmelser om lagens tillämpningsområde som ingår i förslaget.

30 d §. I paragrafens 4 mom. stryks, på de grunder som konstateras vid 30 a §, de nuvarande hänvisningarna till lagen om förvaltningsförfarande, språklagen och lagen om användning av samiska hos myndigheter, vilka kommer att upphävas.

35 a §. I stället för bestämmelser om den tid då förskottspremien och utjämningspremien skall betalas föreslås i paragrafen bestämmelser om tidpunkten då dessa försäkringspremiefordringar förfaller till betalning och från vilken den preskriptionstid för debiteringen av försäkringspremiefordringar som föreslås i 38 § skall räknas. Försäkringsanstalten skall således före förfallotidpunkten fastställa de försäkringspremier som skall debiteras och beloppet av den utjämningspremie som skall återbetalas till försäkringsstagaren. Enligt 37 § kan avvikelser göras från ovan nämnda tider, om försäkringsanstalten inte har kunnat fastställa arbetsgivarens försäkringspremie eller om premien har fastställts oriktigt på grund av att arbetsgivaren har lämnat oriktiga uppgifter eller försummat att lämna de uppgifter som behövs för ändamålet.

37 §. Det föreslås att 2 mom. kompletteras så att bestämmelsen också kan tillämpas på sådana fall då det efter att försäkringspremien fastställts framkommer att premien har fastställts till ett för lågt belopp på grund av att arbetsgivaren har lämnat oriktiga uppgifter eller försummat att lämna uppgifter. En-

ligt det föreslagna momentet kan försäkringsanstalten i sådana fall på nytt fastställa en skälig försäkringspremie utifrån ett uppskattat ansvar och ta ut den hos arbetsgivaren till högst det fyrfaldiga beloppet för den tid som försummelsen eller de oriktiga uppgifterna gäller. När försäkringspremien uppskattas på detta sätt skall dock bestämmelserna om fastställande av försäkringspremien i 35 § beaktas. Från den fastställda förhöjda försäkringspremien avdras den försäkringspremie som arbetsgivaren redan tidigare eventuellt har betalat.

38 §. Det föreslås att de bestämmelser om arbetsgivarens skyldighet att på en försenad försäkringspremie för dröjsmålstiden betala dröjsmålsränta enligt 4 § 1 mom. räntelagen (633/1982) samt om förhöjning av en försäkringspremie som drivs in i utsköningsväg, i stället för att dröjsmålsränta påförs, vilka nu ingår i 3 och 4 mom. flyttas till 1 mom.

I 2 mom. föreskrivs om preskription av en försäkringsanstalts försäkringspremiefordringar hos en arbetsgivare. Enligt den föreslagna 35 a § förfaller en utjämningspremie till betalning inom en tid som försäkringsanstalten bestämmer, dock senast inom ett år efter försäkringsperiodens utgång eller, om försäkringen har upphört under försäkringsperioden, inom ett år efter att försäkringen upphörde. I fråga om s.k. specialtarifferade försäkringar som har upphört kan denna tid vara högst tre år, om så avtalas. Närmare bestämmelser om förfallotiden inom dessa tidsfrister ingår i respektive försäkringsanstalts försäkringsvillkor. Enligt första meningen i det föreslagna momentet får en försäkringsanstalt inte påföra arbetsgivaren en försäkringspremie enligt denna lag efter det att fem år har förflutit från det att utjämningspremien för försäkringsperioden förföll till betalning. Denna preskriptionstid kan inte avbrytas. Försäkringsanstaltens rätt till försäkringspremie för försäkringsperioden går således förlorad, om premien inte har debiterats när fem år har förflutit från den tidpunkt då utjämningspremien för försäkringsperioden i fråga förfaller enligt försäkringsanstaltens villkor.

Första meningen i momentet skall också tillämpas på förhöjda premier enligt 37 §. Också då skall preskriptionstiden på fem år

räknas per försäkringsperiod från det utjämningspremien för respektive försäkringsperiod förfaller till betalning enligt försäkringsvillkoren. Den första meningen i momentet har formulerats så att den inte gäller sådan förhöjd försäkringspremie som påförs en arbetsgivare på grund av att försäkringsplikten har försumrats och som fastställs av Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund. Om preskription när det gäller fastställande av sådan premie föreskrivs i 36 §, och enligt den kan förhöjd premie inte fastställas för en längre tid än det innevarande kalenderåret och de tre senaste kalenderåren.

I andra meningen i momentet ingår dessutom bestämmelser om indrivning och preskription av en arbetsgivares försäkringspremie som fastställts enligt lagen om olycksfallsförsäkring. En försäkringspremie som påförts enligt lagen får på samma sätt som nu sökas ut utan dom eller beslut på det sätt som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsköningsväg inom fem år från det premien fastställdes eller debiterades. Bestämmelsen har formulerats så att den kan tillämpas på indrivning av sådan försäkringspremie som försäkringsanstalten har fastställt inom ovan nämnda fem års tid och också på indrivning av sådan försäkringspremie som Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund har fastställt inom den tid som anges i 36 §. Rätten till försäkringspremie går således förlorad, om premien inte har indrivits hos arbetsgivaren inom fem år från det försäkringspremien fastställdes. Om fastställandet av försäkringspremiens storlek avgörs genom beslut av en besvärsinstans med anledning av att arbetsgivaren anfört grundbesvär, börjar ovan nämnda fem års tid löpa från dagen för besvärsinstansens laga kraft vunna beslut. Den föreslagna preskriptionsbestämmelsen gäller också dröjsmålsränta som uppbärs för försenad försäkringspremiefordran och förhöjning av en premie.

I 3 mom. föreskrivs om preskription av återbetalningen av en försäkringspremie som arbetsgivaren betalat utan grund. Rätten att anföra grundbesvär enligt 53 a § skyddar försäkringstagaren. Enligt nämnda lagrum får försäkringstagaren hos olycksfallsnämnden anföra grundbesvär som gäller försäkringspremien inom två år från ingången av året ef-

ter det då försäkringsanstalten debiterade förskottspremien eller betalade utjämningspremiem och därigenom få beslut av en besvärinstans. Ett sådant beslut kan verkställas som en lagakraftvunnen dom i tvistemål. Enligt förslaget preskriberas arbetsgivarens rätt till återbetalning av en försäkringspremie som betalats utan grund efter tio år från den dag då premien betalades, om inte arbetsgivaren har avbrutit preskriptionen innan dess. Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid. Preskriptionen avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § lagen om preskription av skulder.

I 4 mom. föreslås en preskriptionsbestämelse som skall tillämpas på arbetsgivarens eller försäkringsanstaltens sådana premie- eller betalningsplikter enligt lagen om olycksfallsförsäkring som inte omfattas av de andra preskriptionsbestämmelserna i lagen. Avsikten är att bestämmelsen skall tillämpas bl.a. på sådana premie- eller betalningsplikter som en försäkringsanstalt eller Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund påför en arbetsgivare eller en försäkringsanstalt enligt 11 §, 12 § 3 mom., 38 b §, 38 c § eller 41 b § 6 mom. samt andra därmed jämförbara premie- eller betalningsplikter som grundar sig på lagen om olycksfallsförsäkring. Bestämmelsen är inte avsedd att tillämpas på försäkringspremier enligt 35 a §, 36 och 37 §. Den skall inte heller gälla ersättningar som betalas till en försäkrad. För deras del ingår bestämmelser om preskription i 41 §, och i den föreslås inga ändringar. Den premieplikt som avses i momentet skall fastställas inom tio år från det att försäkringsanstalten eller Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund fick kännedom om grunden för premien eller annan betalningsplikt. Rätten att uppbära en premie eller betalning som fastställts inom nämnda tid preskriberas, om den inte har uppburits inom fem år från det att premien fastställdes, om inte något annat bestäms särskilt i lagen om olycksfallsförsäkring. Den sistnämnda hänvisningen gäller uppbörd av garantiavgifter, om vilka föreskrivs i 38 b och 38 c §.

41 a §. I 3 mom. stryks de specialbestämmelser som gäller hörande av part och tillämpningen av vissa principer i lagen om förvaltningsförfarande vid behandlingen av olycksfallsärenden. När det gäller verkstäl-

ligheten av lagen om olycksfallsförsäkring till den del det är fråga om skötsel av en offentlig uppgift kommer således bestämmelserna i förvaltningslagen att tillämpas i fortsättningen, utom i fråga om de undantagsbestämmelser som föreslås nedan.

Det föreslås att den gällande bestämmelsen om förande av talan för personer som inte fyllt 15 år, som avviker från förvaltningslagen, skall kvarstå i lagen. Det är alltså motiverat att intressebevakaren beslutar om betydande ekonomiska förmåner som kan hänföra sig till sådana ersättningar för inkomstbortfall och bestående men som betalas också till personer under 15 år.

I paragrafen föreslås dessutom ett undantag från bestämmelserna om jäv i förvaltningslagen så att en tjänsteman vid en försäkringsanstalt inte enbart på grund av denna ställning är jävigt att behandla sådana olycksfallsärenden där den försäkringsanstalt hos vilken han är anställd har ställning som arbetsgivare och inte heller sådana ärenden som gäller en arbetsgivare som tecknat olycksfallsförsäkring i försäkringsanstalten, en arbetstagare i anställning hos en sådan arbetsgivare eller en företagare.

41 d §. Till paragrafen fogas en bestämmelse som avser att förtydliga försäkringsanstaltens sakkunnigläkares ställning i ärenden som gäller olycksfallsersättning i förhållande till lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. I momentet föreslås en bestämmelse, enligt vilken 23 § lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården inte skall tillämpas på den medicinska bedömning som en läkare som är sakkunnigläkare vid en olycksfallsförsäkringsanstalt meddelar i ett ärende som gäller olycksfallsersättning. Det nämnda lagrummet gäller den bekräftelse som en legitimerad läkare skall foga till ett läkarutlåtande som skall företes inför domstol eller någon annan offentlig myndighet och på basis av vilken intyget eller utlåtandet gäller utan edlig bekräftelse, om inte domstolen bestämmer något annat.

Avsikten med den föreslagna bestämmelsen är att framhäva att den ställning och de uppgifter försäkringsanstaltens sakkunnigläkare har avviker från den ställning och de uppgifter som den skadades behandlande lä-

kare har. En olycksfallsförsäkringsanstalts sakkunnigläkare har till uppgift att inom ramen för sin sakkunskap ge en medicinsk bedömning av en medicinsk faktor som inverkar på avgörandet av ett skadeståndsärende. För det mesta är det fråga om ett medicinskt orsakssamband mellan olycksfallet och den skadades symtom samt om bedömning av sådana begränsningar av funktionsförmågan som inverkar på arbetsförmågan och orsakar allmänt men. För det mesta inverkar också andra än medicinska faktorer på avgörandet av ett skadeståndsärende. Sakkunnigläkaren deltar i uppgörandet av ersättningsbeslutet muntligt och skriftligt som en sakkunnig tillsammans med jurister, ersättningshandläggare och andra sakkunniga som är i samma ställning som sakkunnigläkaren. Under behandlingen och avgörandet av skadeståndsärendet utgör sakkunnigläkarens arbete en del av försäkringsanstaltens beslutsprocess. Sakkunnigläkaren är sålunda inte en utomstående informationskälla och parten hörs inte särskilt om sakkunnigläkarens bedömning. Utgående från de ovan nämnda sakkunnigas helhetsbedömning ges den sökande ett motiverat beslut som han eller hon kan söka ändring i. Lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården reglerar förhållandet mellan behandlande läkare och patient. Ett sådant förhållande finns inte mellan försäkringsanstaltens sakkunnigläkare och den skadade eller någon annan klient.

41 e §. I 1 mom. föreslås bestämmelser om hur försäkringsanstaltens beslut i ett olycksfallsärende skall delges. Bestämmelsen innebär en avvikelse från 60 § förvaltningslagen, enligt vilken en delgivning skall verkställas per post mot mottagningsbevis, om delgivningen gäller ett förpliktande beslut och tiden för sökande av ändring eller någon annan tidsfrist som påverkar mottagarens rätt börjar löpa från det att beslutet delgavs. Enligt förslaget skall försäkringsanstaltens beslut i olycksfallsärenden delges på samma sätt som nu genom att beslutet skickas per brev till mottagaren utan mottagningsbevis under den postadress som mottagaren har uppgivit. Samma delgivningssätt skall också iaktas då försäkringsanstalten eller Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund debiterar premier och avgifter enligt lagen om olycksfallsför-

säkring. Det föreslagna delgivningssättet är motiverat när det gäller olycksfallsförsäkringsärenden på grund av det stora antalet ärenden årligen. Bibehållandet av sättet att delge beslut enligt nuvarande praxis kan inte anses äventyra parternas rättsskydd. I beslutet skall utöver mottagarens namn också antecknas det datum då beslutet har postats och den adress som mottagaren uppgivit för försäkringsanstalten. Enligt lagen om olycksfallsförsäkring anses ändringssökanden ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter det att beslutet postades under den adress ändringssökanden har uppgivit.

53 f §. Som en förutsättning för rättelse av sakfel föreslås i 1 mom., i överensstämmelse med 50 § förvaltningslagen, också ett fel i förfarandet som skett då beslutet fattades. I övrigt föreslås att den gällande specialbestämmelsen om rättelse av sakfel, som avviker från 50 § förvaltningslagen så till vida att rättelse av ett sakfel till en parts nackdel alltid skall förutsätta partens samtycke när det gäller olycksfallsärenden, skall kvarstå i lagen om olycksfallsförsäkring.

I 2 mom. föreslås bestämmelser som avviker från förvaltningslagen också när det gäller rättelse av skriv- och räknefel. Ett skriv- eller räknefel eller något annat jämförbart fel får dock inte rättas på ett sätt som avviker från 51 § förvaltningslagen, om rättelsen leder till ett resultat som är oskäligt för en part, inte ens då felet har orsakats av partens eget förfarande.

Det föreslås att gällande 3 och 4 mom. upphävs.

53 g. I det nya 4 mom. föreslås bestämmelser om preskription när det gäller återkrav av grundlöst utbetalda ersättningar. Det föreslås att en grundlöst utbetald ersättning skall återkrävas inom tio år räknat från utbetalningsdagen. Sålunda kan beslut inte längre ges om återkrav av en förmån som betalats utan grund för över tio år sedan. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen av skulden avbrutits innan dess. I fråga om förfarandet vid avbrytande av preskriptionstiden och avbrytandet av preskriptionen gäller det som föreskrivs därom i 10 och 11 § lagen om preskription av skulder. Från detta avbrytande av preskrip-

tionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid.

1.2. Lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare

22 §. Det föreslås att 1 mom. ändras så att hänvisningen till 19 § lagen om pension för arbetstagare preciseras så att den gäller sista meningen i nämnda paragrafs 1 mom. samt paragrafens 2 och 3 mom. Ändringen innebär att när det gäller preskription av återbetalning av olycksfallsförsäkringspremie som betalats utan grund tillämpas samma bestämmelser som för motsvarande pensionsförsäkringspremie enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Det föreslås dessutom att hänvisningen till 16 § lagen om pension för arbetstagare upphävs, varvid bestämmelserna i förvaltningslagen skall iaktas när det gäller hörande av vittne.

1.3. Lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

22 §. *Försummelse av betalningsskyldigheten.* Det föreslås att paragrafens ordalydelse ändras så att den motsvarar den föreslagna 37 § i lagen om olycksfallsförsäkring. Om arbetsgivaren har lämnat oriktiga uppgifter eller försummat att lämna de uppgifter som behövs för fastställande av premien, skall 37 § lagen om olycksfallsförsäkring iaktas. Då har försäkringsanstalten enligt 37 § lagen om olycksfallsförsäkring rätt att påföra arbetsgivaren en skällig försäkringspremie utifrån ett enligt 35 § uppskattat ansvar till högst det fyrfaldiga beloppet för den tid som försummelsen eller de oriktiga uppgifterna gäller. Arbetslöshetsförsäkringspremie fastställs på motsvarande sätt för samma tid enligt 22 § lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner.

26 §. *Preskription av premier.* Paragrafen är ny. I 1 mom. föreslås bestämmelser om den tid inom vilken försäkringsanstalten skall fastställa arbetslöshetsförsäkringspremien. I propositionen föreslås att arbetslöshetsförsäkringspremien skall fastställas inom kalenderåret efter försäkringsperioden enligt lagen om olycksfallsförsäkring. Om den slutliga försäkringspremien inte har kunnat fastställas eller om den har fastställts på oriktiga grun-

der, kan premien inte fastställas efter det att fem år har förflutit från utgången av ovan nämnda kalenderår. Om försäkringspremien fastställs inom den föreslagna tiden av fem år, kan premien sökas ut inom den tid av fem år som anges i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg, varefter rätten till premien går förlorad.

Enligt 22 § 1 mom. i den föreslagna lagen skall 37 § lagen om olycksfallsförsäkring iaktas på motsvarande sätt, om arbetsgivaren har lämnat oriktiga uppgifter eller försummat att lämna de uppgifter som behövs för fastställande av försäkringspremien. Den tid av fem år för fastställande av försäkringspremien som föreslås i 26 § 1 mom. skall också gälla denna försäkringspremie. Om arbetslöshetsförsäkringspremien inte fastställs senast inom fem år efter det kalenderår som följer efter utgången av försäkringsperioden, kan premien inte längre fastställas. Det är ändamålsenligt att det också i dessa fall finns en tidsfrist, inom vilken den slutliga försäkringspremien skall fastställas. Då kan i arbetslöshetsförsäkringspremie uppbäras en skällig försäkringspremie till högst det fyrfaldiga beloppet för den tid som de oriktiga uppgifterna eller försummelsen gäller.

Den fem år långa tiden för fastställande av försäkringspremien skall också gälla sådana fall där de uppgifter på vilka försäkringspremien grundar sig konstateras vara oriktiga och försäkringspremien rättas retroaktivt på grund av de oriktiga uppgifterna, om detta annars är möjligt. Med dylika fall avses t.ex. ändringar och preciseringar i arbetsgivarens löneanmälan eller ett fel som skett vid fastställandet av försäkringspremien.

Enligt 22 § 1 mom. är en arbetsgivare som har försummat sin försäkringsplikt enligt lagen om olycksfallsförsäkring och således också betalningen av arbetslöshetsförsäkringspremierna skyldig att betala arbetslöshetsförsäkringspremie som en tilläggsavgift till den försäkringspremie som debiterats enligt 36 § lagen om olycksfallsförsäkring. Arbetslöshetsförsäkringspremien uppbärs då förhöjd högst till det fyrfaldiga beloppet. Premierna uppbärs för den tid som försummelsen gäller, dock inte för en längre tid än det innevarande kalenderåret och de tre senaste kalenderåren. Ovan nämnda premier

enligt 36 § lagen om olycksfallsförsäkring förfaller då de fastställs och premien kan sökas ut inom den tid av fem år som anges i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsokningsväg, varefter rätten till premien går förlorad. Förslaget 26 § 1 mom. skall inte gälla ovan nämnda fall.

I 26 § 2 mom. föreslås bestämmelser om preskription av rätten till återbetalning av en försäkringspremie som arbetsgivaren eller löntagaren har betalat utan grund. En försäkringspremie som betalats utan grund innefattar förskott och försäkringspremie som arbetsgivaren betalat till ett för stort belopp samt försäkringspremie som innehållits av löntagaren.

Debiteringen av arbetsgivarens och löntagarens arbetslöshetsförsäkringspremie och av förskott på den kan överklagas med beaktande av 53 a § 3 och 4 mom. lagen om olycksfallsförsäkring. Enligt nämnda lagrum kan arbetsgivaren eller löntagaren hos olycksfallsnämnden anföra grundbesvär som gäller premien inom två år från ingången av året efter det då fordran fastställdes eller debiterades och därigenom få beslut av en besvärinstans. Ett sådant beslut kan verkställas som en lagakraftvunnen dom i tvistemål. Enligt förslaget preskriberas arbetsgivarens och löntagarens rätt till återbetalning av en premie som betalats utan grund efter tio år från den dag då premien betalades, om inte preskriptionen har avbrutits innan dess. Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid. Någon slutlig preskriptionstid för preskription av en fordran föreskrivs inte, utan preskriptionen av en fordran kan alltid avbrytas på nytt.

Preskriptionen avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § lagen om preskription av skulder. Preskriptionen av en återkravsfordran kan avbrytas antingen med icke formbundna eller rättsliga åtgärder. En förutsättning är att åtgärden för avbrytande av preskriptionen vidtas antingen av borgenären eller gäldenären. Det förutsätts dessutom att fordran specificeras tillräckligt noggrant i samband med åtgärden och att den andra parten informeras om åtgärden.

Enligt förslaget 26 § 3 mom. kan beslut om självriskpremiens belopp inte ges efter det att fem år har förflutit från tidpunkten för

uppbörden av självriskpremie enligt 24 b § 1 eller 2 mom. Självriskpremie uppbärs enligt 24 § 1 mom. 1 punkten då rätten till tilläggsdagar börjar och enligt 24 § 1 mom. 2 punkten då den uppsagda arbetstagaren har fyllt 63 år. I 24 b § 2 mom. föreskrivs att om arbetsgivaren har ingått ett arbetsavtal som gäller tills vidare med den av arbetsgivaren uppsagda arbetstagaren som är berättigad till tilläggsdagar och om arbetstagaren har varit i detta arbete under minst ett års tid, återbär arbetslöshetsförsäkringsfonden till arbetsgivaren på ansökan den del av självriskpremierna för tilläggsdagarna som förblir outnyttjad. Om arbetsgivaren på nytt säger upp arbetstagaren, uppbärs självriskpremie genast då arbetslösheten börjar, utan hinder av vad som bestäms i 24 § 2 mom. 1 punkten. Det är ändamålsenligt att koppla tidpunkten då den tid inom vilken beslut kan ges börjar till ovan nämnda tidpunkter. I det skedet kan arbetslöshetsförsäkringsfonden få de uppgifter som behövs för fastställande av självriskpremierna och börja utreda saken. Arbetslöshetsförsäkringsfonden skall fatta beslut om självriskpremiens belopp. En självriskpremie som fastställts genom ett sådant beslut kan sökas ut utan dom på det sätt som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsokningsväg. Enligt lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsokningsväg skall en fordran indrivnas hos den betalningsskyldige inom fem år, räknat från ingången av året efter det då fordran fastställts eller påförts, vid äventyr av förlust av rätten till betalningen.

Enligt förslaget 26 § 4 mom. skall återbäring av självriskpremierna för tilläggsdagarna sökas inom fem år från det ansökan tidigast kan lämnas in enligt 24 b § 2 mom. Om arbetsgivaren har ingått ett arbetsavtal som gäller tills vidare med den av arbetsgivaren uppsagda arbetstagaren som är berättigad till tilläggsdagar och om arbetstagaren har varit i detta arbete under minst ett års tid, återbär arbetslöshetsförsäkringsfonden till arbetsgivaren på ansökan den del av självriskpremierna för tilläggsdagarna som förblir outnyttjad. Anhängiggörande av ansökan avbryter den fem år långa tidsfristen. Arbetslöshetsförsäkringsfonden blir skyldig att ge beslut om återbäring av självriskpremierna enligt 24 c §. En fordran som gäller återbäring av

självriskpremie preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § lagen om preskription av skulder. Någon slutlig preskriptionstid för preskription av en fordran föreskrivs inte, utan preskriptionen av en fordran kan alltid avbrytas på nytt.

2. Ikraftträdande

2.1. Lag om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst, dock tidigast den 1 januari 2004. I lagens ikraftträdelsebestämmelse föreslås en övergångsbestämmelse med anledning av de föreslagna preskriptionstiderna för återkrav av ersättningar enligt lagen om olycksfallsförsäkring som utbetalats utan grund, ersättningsfordringar som fastställts genom återkravsbeslut, debitering av försäkringspremier och andra avgifter, debiterade försäkringspremiefordringar och återbetalning av försäkringspremier som betalats utan grund. De preskriptionstider som föreslås i lagen skall också gälla sådana fordringar som har uppkommit före lagens ikraftträdande. När preskriptionstiderna för dessa räknas ut beaktas också tiden före lagens ikraftträdande, dock så att preskriptionen av en sådan fordran sker tidigast tre år efter lagens ikraftträdande, om inte preskriptionen sker före det också enligt de preskriptionsbestämmelser som gällde när lagen trädde i kraft. Med fordran avses i övergångsbestämmelsen alla ovan nämnda ersättningar, premier och avgifter. Övergångsbestämmelsens tre år långa tidsfrist är av betydelse på grund av att preskriptionstiderna är kortare än tidigare, så att borgenären skall få tillräckligt med tid för att reagera. En lika lång övergångstid på tre år finns också i preskriptionslagens ikraftträdelsebestämmelse.

I ikraftträdelsebestämmelsen föreslås också en bestämmelse om basindex som gäller 35 a §.

Det föreslås att 6 § förordningen om verkställigheten av lagen om olycksfallsförsäkring (850/1948) skall upphävas genom denna

lag. Erhållande av handräckning för hörande av vittne under ed eller försäkrans och för hörande av part under sanningsförsäkrans bestäms således i fortsättningen enligt 40 § förvaltningslagen.

2.2. Lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst, dock tidigast den 1 januari 2004. Lagen skall också tillämpas på fordringar som uppkommit före lagens ikraftträdande. I ikraftträdelsebestämmelsen föreslås därför en liknande övergångsbestämmelse som i lagen om olycksfallsförsäkring, vilken gäller fordringar som uppkommit före lagens ikraftträdande.

2.3. Lag om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst, dock tidigast den 1 januari 2004. I ikraftträdelsebestämmelsen föreslås en övergångsbestämmelse med anledning av de föreslagna preskriptionstiderna för fastställande av försäkringspremier enligt lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner och återbäring av försäkringspremier som betalats utan grund.

De preskriptionstider som föreslås i lagens 26 § 1 och 2 mom. skall också gälla försäkringspremier som fastställs före lagens ikraftträdande och arbetslöshetsförsäkringspremier som betalas utan grund och förskott på sådana. När preskriptionstiderna räknas ut beaktas då också tiden före lagens ikraftträdande. Rätten att fastställa försäkringspremie upphör och fordringarna i fråga preskriberas dock enligt denna lag tidigast tre år efter lagens ikraftträdande, om inte rätten upphör eller fordringarna preskriberas innan dess också enligt de bestämmelser som gällde tidigare. Övergångsbestämmelsens tre år långa tidsfrist är av betydelse på grund av att preskriptionstiderna är kortare än tidigare, så att borgenären skall få tillräckligt med tid för att reagera. En lika lång övergångstid på tre år

finns också i preskriptionslagens ikraftträdelsebestämmelse.

Det föreslås att lagens 26 § 3 och 4 mom. skall träda i kraft den 1 januari 2009 samtidigt som bestämmelserna om arbetsgivarens självrisk för utkomstskyddet för arbetslösa, som ingår i lag 1301/2002.

3. Lagstiftningsordning

De små undantag från bestämmelserna i förvaltningslagen som föreslås i lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare äventyrar inte uppfyllandet av kraven på god förvaltning enligt grundlagen. Undantagen är nödvändiga med tanke på verkställigheten av olycksfallsförsäkringssystemen och undan-

tagsbestämmelserna garanterar också delvis ett effektivare skydd när det gäller en parts utkomstskydd än förvaltningslagen.

Lagen om preskription av skulder har behandlats i vanlig lagstiftningsordning. I den föreskrivs bl.a. om preskriptionstider som är kortare än de preskriptionstider som tidigare tillämpades på skulder och vid deras ikraftträdande tillämpas en lika lång övergångstid på tre år som i de nu aktuella lagförslagen. De nu föreslagna lagändringarna försämrar inte ersättningstagarnas löpande förmåner och de inverkar inte heller på den försäkrades skydd. Regeringen anser att de föreslagna lagarna kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 20 augusti 1948 om olycksfallsförsäkring (608/1948) 30 a § 3 mom., 30 d § 4 mom., 35 a §, 37 § 2 mom., 38 §, 41 a § 3 mom., 41 d §, 41 e § 1 mom. och 53 f §,

dessas lagrum sådana de lyder, 30 a § 3 mom., 30 d § 4 mom. och 37 § 2 mom. i lag 723/2002, 35 a § i lag 748/2003, 38 §, 41 d § och 41 e § 1 mom. i lag 1204/1996, 41 a § 3 mom. i lag 1329/1999 och 53 f § i lag 893/1994, samt

fogas till 53 g §, sådan den lyder i nämnda lag 893/1994, ett nytt 4 mom. som följer:

30 a §

När Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund handhar ärenden som gäller ersättnings- och försäkringsplikt enligt denna lag iakttas dessutom i tillämpliga delar det som i denna lag bestäms om försäkringsanstalter.

30 d §

Behandlingen av utlåtandeärenden i nämnden är skriftlig. Genom förordning av statsrådet bestäms om hur ärenden avgörs i nämnden, om nämndens beslutförhet och förvaltning samt om formen för nämndens utlåtanden. Nämnden fastställer de blanketter som skall användas vid begäran om utlåtanden. Utgifterna för nämndens verksamhet hänförs till Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbunds kostnader.

35 a §

Försäkringspremien för en försäkringsperiod består av en förskottspremie och en utjämningspremie. Det som i 35 § 2 mom. bestäms om försäkringspremie gäller på motsvarande sätt också förskottspremien. Försäkringsperiodens förskottspremie förfaller till betalning inom en tid som försäkringsanstalten bestämmer. Överstiger eller understi-

ger den slutliga försäkringspremien för försäkringsperioden beloppet av den uppburna förskottspremien, uppbärs hos försäkringstagaren eller återbärs till honom såsom utjämningspremie skillnaden mellan den slutliga premien och förskottspremierna. Det belopp som uppbärs eller återbärs såsom utjämningspremie förfaller till betalning inom en tid som försäkringsanstalten bestämmer. Utjämningspremien förfaller likväl till betalning senast inom ett år efter försäkringsperiodens utgång eller, om försäkringen har upphört under försäkringsperioden, inom ett år efter att försäkringen upphörde, om inte något annat följer av 37 § 2 mom. I fråga om specialtarifferade försäkringar som har upphört får denna tid, om därom har avtalats med försäkringstagaren, vara längre än ett år, dock högst tre år. I försäkringsvillkoren kan försäkringsanstalten fastställa beloppet av den minsta utjämningspremie som uppbärs eller återbärs. Beloppet får vara högst 8,41 euro.

37 §

Om en försäkringsanstalt inte har kunnat fastställa den försäkringspremie som arbetsgivaren skall betala enligt 35 och 35 a § eller om arbetsgivarens försäkringspremie har

fastställts till ett för lågt belopp på grund av att arbetsgivaren har försummat att lämna de uppgifter som anges i 1 mom. eller lämnat oriktiga uppgifter, har försäkringsanstalten rätt att med beaktande av bestämmelserna i 35 § utifrån ett uppskattat ansvar påföra arbetsgivaren en skälig försäkringspremie till högst det fyrfaldiga beloppet för den tid som försummelsen eller de oriktiga uppgifterna gäller. Från den på detta sätt fastställda försäkringspremien avdras den försäkringspremie som arbetsgivaren tidigare har betalat för den sistnämnda tiden.

38 §

På en försenad försäkringspremie enligt denna lag skall arbetsgivaren för dröjsmålstiden betala årlig dröjsmålsränta enligt räntefoten i 4 § 1 mom. räntelagen (633/1982). En försäkringspremie som drivs in i utsökningsväg höjs med 10 procent i ett för allt. När en försäkringsanstalt lämnar en försäkringspremie till utsökning kan försäkringsanstalten dock i stället för förhöjningen på sin fordran bära upp en ovan nämnd dröjsmålsränta.

En försäkringsanstalt får inte påföra arbetsgivaren en försäkringspremie efter det att fem år har förflutit från det att utjämningspremien för försäkringsperioden förföll till betalning. Arbetsgivarens försäkringspremie som fastställts enligt denna lag och en på premien för tiden för betalningsdröjsmål beräknad dröjsmålsränta enligt 1 mom. och en förhöjning av försäkringspremien får sökas ut utan dom eller beslut på det sätt som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/1961).

Arbetsgivarens rätt till återbetalning av en försäkringspremie som betalats utan grund preskriberas efter tio år från den dag då premien betalades, om preskriptionen inte avbrutits innan dess. Preskriptionen avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § lagen om preskription av skulder (728/2003). Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid.

En försäkringsanstalt och Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund får inte påföra en arbetsgivare eller en försäkringsanstalt en premie eller avgift enligt denna lag som grundar sig på 11 §, 12 § 3 mom., 38 b §, 38 c § eller 41 b § 6 mom. eller någon annan

därmed jämförbar premie eller avgift när tio år har förflutit från det att försäkringsanstalten eller Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund fick kännedom om grunden för premie- eller betalningsplikten. Om inte något annat bestäms i denna lag, får en sådan premie eller avgift inte uppbäras efter det att fem år har förflutit från det att den fastställdes.

41 a §

Intressebevakaren för talan för en person som inte fyllt 15 år i andra ärenden än sådana som gäller hans eller hennes person. En tjänsteman vid en försäkringsanstalt är inte enbart på grund av denna ställning jävigt att behandla sådana ärenden gällande verkställigheten av denna lag där den försäkringsanstalt hos vilken han är anställd har ställning som arbetsgivare och inte heller sådana ärenden som gäller en arbetsgivare som ordnat skydd enligt denna lag i försäkringsanstalten, en arbetstagare i anställning hos en sådan arbetsgivare eller en företagare.

41 d §

Gäller ett skadeståndsärende som behandlas av försäkringsanstalten bedömningen av en medicinsk fråga, skall en legitimerad läkare delta i behandlingen av ärendet och anteckna sin ståndpunkt i handlingarna. På den bedömning som läkaren meddelar i denna befattning tillämpas inte vad som föreskrivs i 23 § lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994).

41 e §

Försäkringsanstalten skall delge ett beslut och en debitering enligt denna lag per brev som skickas till mottagaren under den postadress som mottagaren har uppgivit. Beslutet skall skrivas på finska eller svenska beroende på vilket av dessa språk som är den skadades eller, om ärendet gäller hans eller hennes förmånstagare, förmånstagarens språk. I beslutet skall också antecknas det datum då beslutet har postats, mottagarens namn samt den adress som mottagaren uppgivit för försäkringsanstalten.

53 f §

Grundar sig en försäkringsanstalts beslut på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag eller har det skett ett fel i förfarandet då beslutet fattades, kan försäkringsanstalten undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt. Rättelse av ett beslut till en parts nackdel förutsätter dock att parten samtycker till att beslutet rättas.

Försäkringsanstalten skall rätta uppenbara skriv- eller räknefel eller andra jämförbara klara fel i sitt beslut. Ett fel får dock inte rättas, om rättelsen leder till ett resultat som är oskäligt för en part.

53 g §

En grundlöst utbetald ersättning skall återkrävas inom tio år räknat från utbetalningsdagen. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav

avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § lagen om preskription av skulder. Från detta avbrytande av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Lagens 38 § och 53 g § 4 mom. tillämpas också på fordringar som uppkommit före lagens ikraftträdande. När preskriptionstiden för en sådan fordran räknas ut beaktas också tiden före lagens ikraftträdande. Försäkringspremiens förfallotid motsvarar då tiden enligt 35 a §, sådan den lyder när denna lag träder i kraft. Fordringarna i fråga preskriberas dock enligt denna lag tidigast tre år efter lagens ikraftträdande, om de inte preskriberas innan dess enligt de bestämmelser som gäller när denna lag träder i kraft.

Vid tillämpningen av denna lag anses det belopp som avses i 35 a § motsvara den allmänna lönenivån år 1971.

Genom denna lag upphävs 6 § förordningen den 3 december 1948 om verkställigheten av lagen om olycksfallsförsäkring (850/1948).

2.

Lag**om ändring av 22 § lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 23 december 1981 om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) 22 § 1 mom., sådant det lyder i lag 724/2002, som följer:

22 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller i tillämpliga delar dessutom 19 § 1 mom. sista meningen samt 2 och 3 mom. lagen om pension för arbetstagare, 16 och 17 § lagen om pension för lantbruksföretagare samt 30 a och 30 b §, 55 § 1 mom. samt 61 a, 63, 64 h och 64 i § lagen om olycksfallsförsäkring. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt är skyldig att delta i den verksamhet som Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund bedriver och som nämns i 30 a och 30 b § lagen om olycksfallsförsäkring samt i kostnaderna för denna verksamhet till den del dessa hänför sig till verkställigheten av denna lag. Social- och hälsovårdsmi-

nisteriet fastställer på ansökan av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt de grunder enligt vilka ovan nämnda kostnader skall räknas ut.

—————
Denna lag träder i kraft den 200 .

Lagen tillämpas också på fordringar som uppkommit före lagens ikraftträdande. När preskriptionstiden för en sådan fordran räknas ut beaktas också tiden före lagens ikraftträdande. Fordringarna i fråga preskriberas dock enligt denna lag tidigast tre år efter lagens ikraftträdande, om de inte preskriberas innan dess enligt de bestämmelser som gäller när denna lag träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 24 juli 1998 om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) 22 § 1 mom. och fogas till lagen en ny 26 § i stället för den 26 § som upphävts genom lag 639/2001 som följer:

22 §

Försummelse av betalningsskyldigheten

En arbetsgivare som har försummat sin försäkringsplikt enligt lagen om olycksfallsförsäkring är skyldig att betala arbetslöshetsförsäkringspremie som en tilläggsavgift till den försäkringspremie som debiterats enligt 36 § i nämnda lag. Vid debiteringen av tilläggsavgiften iaktas bestämmelserna i nämnda lagrum. Om arbetsgivaren har lämnat oriktiga uppgifter eller försummat att lämna de uppgifter som behövs för fastställande av premien, iaktas på motsvarande sätt 37 § lagen om olycksfallsförsäkring.

26 §

Preskription av premier

Försäkringsanstalten skall fastställa arbetslöshetsförsäkringspremien inom det kalenderår som följer efter utgången av den försäkringsperiod som avses i 21 § 2 mom. Om försäkringspremie inte har kunnat fastställas eller om den har fastställts på oriktiga grunder, kan premien inte fastställas efter det att fem år har förflutit från utgången av det kalenderår som nämns i föregående mening.

Arbetsgivarens och löntagarens rätt till återbetalning av en arbetslöshetsförsäkrings-

premie som betalats utan grund eller av förskott på en sådan preskriberas efter tio år från den dag då premien eller förskottet betalades, om preskriptionen inte avbrutits innan dess. Preskriptionen avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § lagen om preskription av skulder (728/2003). Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid.

Beslut om självriskpremiens belopp kan inte ges efter det att fem år har förflutit från tidpunkten för uppbörden av självriskpremie enligt 24 b § 1 eller 2 mom.

Återbäring av självriskpremien för tilläggsdagarna skall sökas inom fem år från det ansökan tidigast kan lämnas in enligt 24 b § 2 mom. Anhängiggörande av ansökan avbryter tidsfristen. En fordran som gäller återbäring av självriskpremie preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § lagen om preskription av skulder. Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid.

Denna lag träder i kraft den 200 . Lagens 26 § 3 och 4 mom. träder i kraft den 200 .

Lagens 26 § 1 och 2 mom. tillämpas också på försäkringspremier som fastställts och fordringar som uppkommit före lagens ikraftträdande. När tiderna räknas ut beaktas också

tiden före lagens ikraftträdande. Rätten att fastställa försäkringspremie upphör och fordringarna i fråga preskriberas dock enligt denna lag tidigast tre år efter lagens ikraftträdan-

de, om inte rätten upphör eller fordringarna preskriberas innan dess enligt de bestämmelser som gällde tidigare.

Helsingfors den 5 december 2003

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Sinikka Mönkäre*

1.

Lag**om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 20 augusti 1948 om olycksfallsförsäkring (608/1948) 30 a § 3 mom., 30 d § 4 mom., 35 a §, 37 § 2 mom., 38 §, 41 a § 3 mom., 41 d §, 41 e § 1 mom. och 53 f §,

dessas lagrum sådana de lyder, 30 a § 3 mom., 30 d § 4 mom. och 37 § 2 mom. i lag 723/2002, 35 a § i lag 748/2003, 38 §, 41 d § och 41 e § 1 mom. i lag 1204/1996, 41 a § 3 mom. i lag 1329/1999 och 53 f § i lag 893/1994, samt

fogas till 53 g §, sådan den lyder i nämnda lag 893/1994, ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

30 a §

När Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund sköter verkställighetsuppgifter enligt denna lag iaktas i tillämpliga delar lagen om förvaltningsförfarande (598/1982), språklagen (148/1992) och lagen om användning av samiska hos myndigheter (516/1991). När förbundet handhar ärenden som gäller ersättnings- och försäkringsplikt enligt denna lag iaktas dessutom det som i denna lag bestäms om försäkringsanstalter.

När Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund handhar *ärenden som gäller ersättnings- och försäkringsplikt* enligt denna lag iaktas dessutom i tillämpliga delar det som i denna lag bestäms om försäkringsanstalter.

30 d §

Behandlingen av utlåtandeärenden i nämnden är skriftlig *och i fråga om behandlingen iaktas i tillämpliga delar lagen om förvaltningsförfarande, språklagen och lagen om användning av samiska hos myndigheter*. Genom förordning av statsrådet bestäms om hur ärenden avgörs i nämnden, om nämndens beslutförhet och förvaltning samt om formen för nämndens utlåtanden. Nämnden fastställer de blanketter som skall användas vid begäran om utlåtanden. Utgifterna för nämndens verksamhet hänförs till

Behandlingen av utlåtandeärenden i nämnden är skriftlig. Genom förordning av statsrådet bestäms om hur ärenden avgörs i nämnden, om nämndens beslutförhet och förvaltning samt om formen för nämndens utlåtanden. Nämnden fastställer de blanketter som skall användas vid begäran om utlåtanden. Utgifterna för nämndens verksamhet hänförs till Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbunds kostnader.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbunds kostnader.

35 a §

Försäkringspremien för en försäkringsperiod består av en förskottspremie och en utjämningspremie. Det som i 35 § 2 mom. bestäms om försäkringspremie gäller på motsvarande sätt också förskottspremien. Försäkringsperiodens förskottspremie skall betalas inom en tid som försäkringsanstalten bestämmer. Överstiger eller understiger den slutliga försäkringspremien för försäkringsperioden beloppet av den uppburna förskottspremien, uppbärs hos försäkringstagaren eller återbärs till honom såsom utjämningspremie skillnaden mellan den slutliga premien och förskottspremien inom en tid som försäkringsanstalten bestämmer. Utjämningspremien skall likväl uppbäras eller återbäras senast inom ett år efter försäkringsperiodens utgång eller, om försäkringen har upphört under försäkringsperioden, inom ett år efter att försäkringen upphörde, om inte något annat följer av 37 § 2 mom. I fråga om specialtarifferade försäkringar som har upphört får denna tid, om därom har avtalats med försäkringstagaren, vara längre än ett år, dock högst tre år. I försäkringsvillkoren kan försäkringsanstalten fastställa beloppet av den minsta utjämningspremie som uppbärs eller återbärs. Beloppet får vara högst 8,41 euro.

35 a §

Försäkringspremien för en försäkringsperiod består av en förskottspremie och en utjämningspremie. Det som i 35 § 2 mom. bestäms om försäkringspremie gäller på motsvarande sätt också förskottspremien. Försäkringsperiodens förskottspremie *förfaller till betalning* inom en tid som försäkringsanstalten bestämmer. Överstiger eller understiger den slutliga försäkringspremien för försäkringsperioden beloppet av den uppburna förskottspremien, uppbärs hos försäkringstagaren eller återbärs till honom såsom utjämningspremie skillnaden mellan den slutliga premien och förskottspremierna. Det belopp som uppbärs eller återbärs såsom utjämningspremie förfaller till betalning inom en tid som försäkringsanstalten bestämmer. Utjämningspremien *förfaller likväl till betalning* senast inom ett år efter försäkringsperiodens utgång eller, om försäkringen har upphört under försäkringsperioden, inom ett år efter att försäkringen upphörde, om inte något annat följer av 37 § 2 mom. I fråga om specialtarifferade försäkringar som har upphört får denna tid, om därom har avtalats med försäkringstagaren, vara längre än ett år, dock högst tre år. I försäkringsvillkoren kan försäkringsanstalten fastställa beloppet av den minsta utjämningspremie som uppbärs eller återbärs. Beloppet får vara högst 8,41 euro.

37 §

Om en försäkringsanstalt inte har kunnat fastställa arbetsgivarens försäkringspremie på grund av att arbetsgivaren har lämnat oriktiga uppgifter eller försummat att lämna uppgifter som behövs för fastställandet av försäkringspremien, har försäkringsanstalten rätt att utifrån ett uppskattat ansvar hos arbetsgivaren ta ut en skälig försäkringspremie till högst det fyrfaldiga beloppet för den tid som försummelsen eller de oriktiga uppgifterna gäller.

Om en försäkringsanstalt inte har kunnat fastställa den försäkringspremie som arbetsgivaren *skall betala enligt 35 och 35 a § eller om arbetsgivarens försäkringspremie har fastställts till ett för lågt belopp på grund av att arbetsgivaren har försummat att lämna de uppgifter som anges i 1 mom.* eller lämnat oriktiga uppgifter, har försäkringsanstalten rätt *att med beaktande av bestämmelserna* i 35 § utifrån ett uppskattat ansvar påföra arbetsgivaren en skälig försäkringspremie till högst det fyrfaldiga beloppet för den tid som försummelsen eller de oriktiga uppgifterna gäller. *Från den på*

38 §

En försäkringspremie som arbetsgivaren skall betala får sökas ut utan dom eller beslut i den ordning som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsvägningsväg (367/61).

Verkställbara på samma sätt är försäkringsdomstolens, olycksfallsnämndens, en försäkringsanstalts och Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbunds lagakraftvunna beslut om avgifter och skadestånd som arbetsgivaren skall betala.

Om en försäkringspremie inte betalas inom den tid som föreskrivs i 35 a §, skall för dröjsmålstiden betalas årlig dröjsmålsränta enligt räntefoten i 4 § 3 mom. räntelagen (633/82).

En försäkringspremie som drivs in i utsvägningsväg höjs med 10 procent i ett för allt. När en försäkringsanstalt lämnar en försäkringspremie till utmätning kan anstalten dock i stället för förhöjningen på sin fordran bära upp en dröjsmålsränta som bestäms enligt 3 mom. Försäkringspremien och förhöjningen eller den ränta som ersätter förhöjningen får sökas ut utan dom eller beslut, enligt vad som föreskrivs i 1 mom.

38 §

detta sätt fastställda försäkringspremien avdras den försäkringspremie som arbetsgivaren tidigare har betalat för den sistnämnda tiden.

På en försenad försäkringspremie enligt denna lag skall arbetsgivaren för dröjsmålstiden betala årlig dröjsmålsränta enligt räntefoten i 4 § 1 mom. räntelagen (633/1982). En försäkringspremie som drivs in i utsvägningsväg höjs med 10 procent i ett för allt. När en försäkringsanstalt lämnar en försäkringspremie till utsvägning kan försäkringsanstalten dock i stället för förhöjningen på sin fordran bära upp en ovan nämnd dröjsmålsränta.

En försäkringsanstalt får inte påföra arbetsgivaren en försäkringspremie efter det att fem år har förflutit från det att utjämningspremien för försäkringsperioden förföll till betalning. Arbetsgivarens försäkringspremie som fastställts enligt denna lag och en på premien för tiden för betalningsdröjsmål beräknad dröjsmålsränta enligt 1 mom. och en förhöjning av försäkringspremien får sökas ut utan dom eller beslut på det sätt som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsvägningsväg (367/1961).

Arbetsgivarens rätt till återbetalning av en försäkringspremie som betalats utan grund preskriberas efter tio år från den dag då premien betalades, om preskriptionen inte avbrutits innan dess. Preskriptionen avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § lagen om preskription av skulder (728/2003). Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid.

En försäkringsanstalt och Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund får inte påföra en arbetsgivare eller en försäkringsanstalt en premie eller avgift enligt denna lag som grundar sig på 11 §, 12 § 3 mom., 38 b §, 38 c § eller 41 b § 6 mom. eller någon annan därmed jämförbar premie eller avgift när tio år har förflutit från det att försäkringsanstalten eller Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund fick kännedom om grunden för premie- eller betalningsplikten. Om inte något annat bestäms i den-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

na lag, får en sådan premie eller avgift inte uppbäras efter det att fem år har förflutit från det att den fastställdes.

41 a §

Vid behandlingen i en försäkringsanstalt av sådana ärenden enligt denna lag som gäller försäkringsskyldighet, ersättning och återkrav samt med dessa jämförbara ärenden skall parten beredas tillfälle att bli hörd, om det är uppenbart nödvändigt med hänsyn till hans eller hennes fördel. Intressebevakaren för talan för en person som inte fyllt 15 år i andra ärenden än sådana som gäller hans eller hennes person. I övrigt iakttas vid behandlingen i tillämpliga delar de principer som uttrycks i 4, 6, 9—11, 16, 16 a, 16 b, 21, 23 och 24 § lagen om förvaltningsförfarande (598/1982). En tjänsteman vid en försäkringsanstalt kan dock utan hinder av 10 § 1 mom. 4 och 5 punkten lagen om förvaltningsförfarande behandla ett ärende som gäller försäkringsanstalten som arbetsgivare.

41 d §

Gäller ett skadeståndsärende som behandlas av försäkringsanstalten bedömningen av en medicinsk fråga, skall en legitimerad läkare delta i handläggningen av ärendet och anteckna sin ståndpunkt i handlingarna.

41 e §

Sitt beslut skall försäkringsanstalten utan dröjsmål tillställa den som är part i ärendet eller hans anhängiga under den adress som dessa har uppgivit. Beslutet skall skrivas på finska eller svenska beroende på vilket av dessa språk som är arbetstagarens eller, om ärendet gäller hans anhängiga, deras språk.

Intressebevakaren för talan för en person som inte fyllt 15 år i andra ärenden än sådana som gäller hans eller hennes person. En tjänsteman vid en försäkringsanstalt är inte enbart på grund av denna ställning jävigt att behandla sådana ärenden gällande verkställigheten av denna lag där den försäkringsanstalt hos vilken han är anställd har ställning som arbetsgivare och inte heller sådana ärenden som gäller en arbetsgivare som ordnat skydd enligt denna lag i försäkringsanstalten, en arbetstagare i anställning hos en sådan arbetsgivare eller en företagare.

41 d §

Gäller ett skadeståndsärende som behandlas av försäkringsanstalten bedömningen av en medicinsk fråga, skall en legitimerad läkare delta i behandlingen av ärendet och anteckna sin ståndpunkt i handlingarna. På den bedömning som läkaren meddelar i denna befattning tillämpas inte vad som föreskrivs i 23 § lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994).

41 e §

Försäkringsanstalten skall delge ett beslut och en debitering enligt denna lag per brev som skickas till mottagaren under den postadress som mottagaren har uppgivit. Beslutet skall skrivas på finska eller svenska beroende på vilket av dessa språk som är den skadades eller, om ärendet gäller hans eller hennes förmånstagare, förmånstagarens språk. I beslutet skall också antecknas det datum då beslutet har postats, mottagarens namn samt den adress som mottagaren uppgivit för försäkringsanstalten.

53 f §

Om en försäkringsanstalts beslut grundar sig på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag, kan försäkringsanstalten med parternas samtycke undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt.

Innehåller försäkringsanstaltens beslut ett uppenbart skriv- eller räknefel, skall försäkringsanstalten rätta det. Fel får dock inte rättas, om rättelsen leder till ett för en part oskäligt resultat.

Angående rättelse skall anteckning göras i försäkringsanstaltens liggarexemplar. Den berörda parten skall tillställas ett rättat eller nytt beslut. Är ändringssökande i fråga om beslutet anhängigt, skall försäkringsanstalten meddela att rättelseärendet har upptagits till behandling samt tillställa även besvärinstansen sitt beslut i detta ärende.

I ett beslut genom vilket försäkringsanstalten eller pensionsskyddscentralen inte har godkänt ett yrkande på rättelse av fel får ändring inte sökas genom besvär.

53 f §

Grundar sig en försäkringsanstalts beslut på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag eller har det skett ett fel i förfarandet då beslutet fattades, kan försäkringsanstalten undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt. Rättelse av ett beslut till en parts nackdel förutsätter dock att parten samtycker till att beslutet rättas.

Försäkringsanstalten skall rätta uppenbara skriv- eller räknefel eller andra jämförbara klara fel i sitt beslut. Ett fel får dock inte rättas, om rättelsen leder till ett resultat som är oskäligt för en part.

53 g §

En grundlöst utbetald ersättning skall återkrävas inom tio år räknat från utbetalningsdagen. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § lagen om preskription av skulder. Från detta avbrytande av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Lagens 38 § och 53 g § 4 mom. tillämpas också på fordringar som uppkommit före lagens ikraftträdande. När preskriptionstiden för en sådan fordran räknas ut beaktas också tiden före lagens ikraftträdande. Försäkringspremiens förfallotid motsvarar då tiden enligt 35 a §, sådan den lyder när denna lag träder i kraft. Fordringarna i fråga preskriberas dock enligt denna lag tidigast tre år efter lagens ikraftträdande, om

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

de inte preskriberas innan dess enligt de bestämmelser som gäller när denna lag träder i kraft.

Vid tillämpningen av denna lag anses det belopp som avses i 35 a § motsvara den allmänna lönenivån år 1971.

Genom denna lag upphävs 6 § förordningen den 3 december 1948 om verkställigheten av lagen om olycksfallsförsäkring (850/1948).

2.

Lag

om ändring av 22 § lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 23 december 1981 om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) 22 § 1 mom., sådant det lyder i lag 724/2002, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller i tillämpliga delar dessutom 16 och 19 § lagen om pension för arbetstagare, 16 och 17 § lagen om pension för lantbruksföretagare samt 30 a och 30 b §, 55 § 1 mom. samt 61 a, 63, 64 h och 64 i § lagen om olycksfallsförsäkring. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt är skyldig att delta i den verksamhet som Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund bedriver och som nämns i 30 a och 30 b § lagen om olycksfallsförsäkring samt i kostnaderna för denna verksamhet till den del dessa hänför sig till verkställigheten av denna lag. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer på ansökan av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt de grunder enligt vilka ovan nämnda kostnader skall räknas ut.

22 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller i tillämpliga delar dessutom 19 § 1 mom. sista meningen samt 2 och 3 mom. lagen om pension för arbetstagare, 16 och 17 § lagen om pension för lantbruksföretagare samt 30 a och 30 b §, 55 § 1 mom. samt 61 a, 63, 64 h och 64 i § lagen om olycksfallsförsäkring. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt är skyldig att delta i den verksamhet som Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund bedriver och som nämns i 30 a och 30 b § lagen om olycksfallsförsäkring samt i kostnaderna för denna verksamhet till den del dessa hänför sig till verkställigheten av denna lag. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer på ansökan av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt de grunder enligt vilka ovan nämnda kostnader skall räknas ut.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Lagen tillämpas också på fordringar som uppkommit före lagens ikraftträdande. När preskriptionstiden för en sådan fordran räknas ut beaktas också tiden före lagens ikraftträdande. Fordringarna i fråga preskriberas dock enligt denna lag tidigast tre år efter lagens ikraftträdande, om de inte preskriberas innan dess enligt de bestämmelser som gäller när denna lag träder i kraft.

3.

Lag

om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 24 juli 1998 om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) 22 § 1 mom. och
fogas till lagen en ny 26 § i stället för den 26 § som upphävts genom lag 639/2001 som följer:

Gällande lydelse

22 §

Försummelse av betalningsskyldigheten

En arbetsgivare som har försummat sin försäkringsskyldighet enligt lagen om olycksfallsförsäkring är skyldig att betala tilläggspremie för sin enligt 36 § lagen om arbetslöshetsförsäkringspremie debiterade försäkringspremie. Vid debiteringen av tilläggspremien iakttas bestämmelser i det nämnda lagrummet. Om arbetsgivaren har lämnat oriktiga uppgifter eller försummat

Föreslagen lydelse

22 §

Försummelse av betalningsskyldigheten

En arbetsgivare som har försummat sin försäkringsplikt enligt lagen om olycksfallsförsäkring är skyldig att betala *arbetslöshetsförsäkringspremie som en tilläggsavgift till den försäkringspremie som debiterats* enligt 36 § i nämnda lag. Vid debiteringen av tilläggsavgiften iakttas bestämmelserna i nämnda lagrum. Om arbetsgivaren har lämnat oriktiga uppgifter eller försummat att

Gällande lydelse

att ge uppgifter som behövs för bestämmande av premien, iakttas på motsvarande sätt 37 § lagen om olycksfallsförsäkring.

Föreslagen lydelse

lämna de uppgifter som behövs för fastställande av premien, iakttas på motsvarande sätt 37 § lagen om olycksfallsförsäkring.

26 §

Preskription av premier

Försäkringsanstalten skall fastställa arbetslöshetsförsäkringspremierna inom det kalenderår som följer efter utgången av den försäkringsperiod som avses i 21 § 2 mom. Om försäkringspremie inte har kunnat fastställas eller om den har fastställts på oriktiga grunder, kan premien inte fastställas efter det att fem år har förflutit från utgången av det kalenderår som nämns i föregående mening.

Arbetsgivarens och löntagarens rätt till återbetalning av en arbetslöshetsförsäkringspremie som betalats utan grund eller av förskott på en sådan preskriberas efter tio år från den dag då premien eller förskottet betalades, om preskriptionen inte avbrutits innan dess. Preskriptionen avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § lagen om preskription av skulder (728/2003). Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid.

Beslut om självriskpremiens belopp kan inte ges efter det att fem år har förflutit från tidpunkten för uppbörden av självriskpremie enligt 24 b § 1 eller 2 mom.

Återbäring av självriskpremierna för tilläggsdagarna skall sökas inom fem år från det ansökan tidigast kan lämnas in enligt 24 b § 2 mom. Anhängiggörande av ansökan avbryter tidsfristen. En fordran som gäller återbäring av självriskpremie preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § lagen om preskription av skulder. Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid.

Denna lag träder i kraft den 200 . Lagens 26 § 3 och 4 mom. träder i kraft den 200 .

Lagens 26 § 1 och 2 mom. tillämpas ock-

så på försäkringspremier som fastställts och fordringar som uppkommit före lagens ikraftträdande. När tiderna räknas ut beaktas också tiden före lagens ikraftträdande. Rätten att fastställa försäkringspremie upphör och fordringarna i fråga preskriberas dock enligt denna lag tidigast tre år efter lagens ikraftträdande, om inte rätten upphör eller fordringarna preskriberas innan dess enligt de bestämmelser som gällde tidigare.
